

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2020
8. volební období

289

USNESENÍ
organizačního výboru
z 60. schůze
ze dne 14. května 2020

k návrhu podvýboru organizačního výboru pro přípravu návrhů na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání

Organizační výbor Poslanecké sněmovny

I. s o u h l a s í s předloženými návrhy podvýboru organizačního výboru na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání uvedenými v příloze;

II. d o p o r u č u j e Poslanecké sněmovně přijmout následující usnesení:

Poslanecká sněmovna

předkládá prezidentu republiky podle § 8 zákona č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenáních, návrhy na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání, spolu s charakteristikami kandidátů, které tvoří přílohu tohoto usnesení.

III. d o p o r u č u j e Poslanecké sněmovně přijmout následující doprovodné usnesení:

Poslanecká sněmovna

- I. **oceňuje** mimořádné zásluhy všech jednotlivců, dobrovolníků, podniků, spolků a jiných zástupců občanské společnosti, kteří se v době nouzového stavu vyhlášeného z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 na území České republiky nezištně zapojili do výroby a distribuce roušek, štítů a jiných ochranných pomůcek, vývoje a výroby plicních ventilátorů, sousedské výpomoci a jiné dobrovolnické činnosti zejména v oblasti zdravotních a sociálních služeb;
- II. **vyzývá** obce a kraje, aby ocenili své zástupce občanské společnosti v rámci samostatné působnosti;

III. **vyslovuje** poděkování všem lékařům, zdravotnickým pracovníkům, krizovým pracovníkům, příslušníkům bezpečnostních sborů, jakož i všem ostatním dotčeným profesím ve veřejných službách i soukromé sféře, kteří příkladným plněním svých pracovních povinností ve zvýšené intenzitě a za mnohdy výrazně ztížených podmínek pomáhají při zvládnutí krizové situace spojené s nálezou koronaviru SARS CoV-2;

IV. **p o v ě ř u j e** předsedu podvýboru poslance Vojtěcha Pikala, aby na schůzi Poslanecké sněmovny odůvodnil návrh usnesení, kterým se předkládají prezidentu republiky návrhy na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání.

Radek Vondráček v. r.
předseda Poslanecké sněmovny

Tomio Okamura v. r.
ověřovatel organizačního výboru

Návrhy na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání

I. udělení **ŘÁDU BÍLÉHO LVA**

vojenské skupiny

1. Genmjr. František Chábera (5. 1. 1912 – 21. 10. 1999), III. třída
In memoriam
2. Václav Morávek (8. 8. 1904 – 21. 3. 1942), I. třída
In memoriam
3. Genmjr. Karel Lukas (16. 2. 1897 – 19. 5. 1949), I. třída
In memoriam
4. Arm. gen. Vojtěch Luža (26. 3. 1891 – 2. 10. 1944), I. třída
In memoriam
5. Plk. Josef Koukal (6. 5. 1912 – 23. 2. 1980), III. třída
In memoriam

II. udělení **MEDAILE ZA HRDINSTVÍ**

1. Jiří Stučka
2. Martin Mikloš
3. Jiří Vašica
4. Tomáš Neškodný
5. Pplk. František Štamprech (18. 2. 1889 – 22. 6. 1942)
In memoriam
6. Josef Bernat (21. 8. 1915 – 30. 5. 2000)
In memoriam
7. Emil Šneberg
8. Vladimír Šupa
9. Jaroslav Poledník (31. 1. 1920 – 23. 10. 1941)
In memoriam
10. Josef Müller
11. Jana Březinová

III. udělení **MEDAILE ZA ZÁSLUHY**

1. Prof. Ing. Dalibor Biolek, CSc. – v oblasti vědy
2. Radek Balcárek – o územně samosprávný celek v oblasti kultury
3. Ing. Alexander Miasnikov, CSc. – v oblasti vědy
4. Jaroslav Falta – v oblasti sportu
5. Ing. Karel Blahna – v oblasti bezpečnosti státu
6. Tomáš Cihlář – v oblasti vědy
7. Václav Smil – v oblasti vědy

8. Doc. Ing. Zdeněk Trojan, CSc. – v oblasti techniky
9. Josef Průša – v oblasti techniky a bezpečnosti občanů
10. Renáta Dubcová – v oblasti bezpečnosti občanů
11. Michal Sadilek – o územně samosprávný celek
12. Prof. MUDr. Augustin Svoboda, CSc., dr. h. c. – v oblasti vědy a školství
13. Jiří Netík – v oblasti umění
14. Jiří Ošecký – o územně samosprávný celek
15. Markéta Nováková – o stát
16. Pplk. v. v. Tichomir Mirkovič – o stát v oblasti výchovy
17. Jaroslav Čvančara – o stát v oblasti vědy, kultury a výchovy
18. Jaroslav Ulrich – o územně samosprávný celek v oblasti kultury
19. PhDr. Vladimír Kučera (3. 4. 1947 – 4. 7. 2019) – v oblasti kultury, umění a výchovy, In memoriam
20. Doc. MUDr. Vilma Marešová, CSc. – v oblasti vědy
21. Richard Vyškovský (13. 7. 1929 – 1. 8. 2019) – v oblasti techniky, kultury a výchovy, In memoriam
22. Doc. RNDr. Jan Konvalinka, CSc. – v oblasti vědy
23. Miroslav Adámek – v oblasti sportu
24. Ing. Luděk Maděra – o stát
25. Tomáš Kapler – v oblasti techniky
26. Doc. Marián Hajdúch, Ph.D. – v oblasti vědy
27. Prof. Ing. Karel Roubík, Ph.D. – v oblasti vědy a techniky
28. Alena Votavová – o územně samosprávný celek a bezpečnost občanů
29. Jiří Outrata – o územně samosprávný celek a bezpečnost státu
30. Prof. MUDr. Miloš Táborský Ph.D. FESC MBA – v oblasti vědy
31. Johanna Nejedlová – v oblasti výchovy

Charakteristiky kandidátů navržených
k propůjčení nebo udělení státních
vyznamenání k řádovému dni 28. 10. 2020

I. Řád Bílého lva – vojenská skupina

1. Genmjr. František Chábera (5. 1. 1912 – 21. 10. 1999), III. třída, IM

Navrhovatelé: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Karel Krejza, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček

Osvojili: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Karel Krejza, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček

Generálmajor František Chábera, československý stíhací pilot byl účastníkem bojů ve Francii, bitvy o Británii, ofenzívy nad okupovanou Evropou, bojů ve Slovenském národním povstání a bojů o osvobození Československa. Patřil k těm, kteří ve druhé světové válce bojovali za osvobození Československa od jejího začátku až do konce.

V letech 1930 – 1932 absolvoval Školu pro odborný dorost letectva při VLU v Prostějově a následně stíhací výcvik a noční stíhací kurz. Postupně sloužil u Leteckých pluků 4, 2 a 3. Létal na letadlech Letov Š-20, Š-31, Škoda D-1, Avia Ba-33 a B-534. Pro své mimořádné pilotní schopnosti a technické nadání působil od roku 1934 jako zalétávací pilot VTLÚ v Praze.

Po okupaci Československa unikl v roce 1939 přes Polsko do Francie. Po vstupu Francie do války byl přijat do francouzského letectva a přidělen ke slavné stíhací peruti „čápů“ Groupe de Chasse II/5 “Les Cigognes“. V prosinci 1939 byl jako jeden z prvních československých letců odeslán na frontu, kde létal na letounech Curtiss H-75. Během francouzské kampaně sestřelil 7 nepřátelských letadel. Po kapitulaci Francie přeletěl do severní Afriky a odtud se dostal lodí do Velké Británie.

Po příjezdu do Velké Británie byl přijat do britského královského letectva. V září 1940 byl přidělen k 312. československé stíhací peruti. Zúčastnil se bitvy o Británii a ofenzívy nad okupovanou Evropou. V březnu 1941 byl přidělen k jednotkám nočních stíhačů, sloužil u britské 96. perutě, později u československé letky 68. perutě. V květnu 1942 byl přemístěn zpět k 312. československé stíhací peruti. Ve Velké Británii létal na letounech Hurricane, Spitfire, Defiant a Beaufighter.

V únoru 1944 se stal velitelem 2. letky 1. čs. stíhacího leteckého pluku v SSSR, který se zúčastnil bojů v povstání na Slovensku v roce 1944 a bojů o osvobození Československa v roce 1945. Létal na letounech Lavočkin La-5FN. V bojích na Slovensku sestřelil 1 nepřátelský letoun.

Po návratu do osvobozené vlasti se vrátil ke své předválečné funkci zalétávacího pilota. Posléze, v roce 1946 se stal zpravodajským důstojníkem letectva.

Dne 4. 12. 1948 byl však zatčen, obviněn z pokusu o útěk do zahraničí a následně Státním soudem v Praze 1. 3. 1949 odsouzen na 5 let těžkého žaláře. Po propuštění v prosinci 1953 pracoval v dělnických profesích. Po částečné rehabilitaci roku 1964 mu byla navrácena hodnost majora v záloze. Plně rehabilitován byl až 30. 12. 1968 a v rámci toho byl k 1. 10. 1970 povýšen na podplukovníka v záloze. V roce 1990 byl v procesu plné morální rehabilitace povýšen na plukovníka v. v. a 8. 5. 1995 na generálmajora v. v. Po svém odchodu do penze žil v Litoměřicích, kde zemřel ve věku 87 roků.

Za svou válečnou činnost byl generál Chábera vyznamenán 4x Československým válečným křížem (28. 10. 1940), 3x Československou medailí Za chrabrost (25. 7. 1941), Československou medailí Za zásluhy I. i II. st., Československou vojenskou pamětní medailí se štítky F-VB-SSSR, řádem

Slovenského národního povstání I. tř., řadem M. R. Štefánika III. tř. (9. 5. 1991), francouzskými Croix de Guerre se čtyřmi palmami a zlatou hvězdou, Médaille Militaire (24. 6. 1940), Médaille Commémorative Française de la Guerre 1939-1945 avec barette „France“ (5. 2. 1993), britskými The 1939-1945 Star with Battle of Britain Clasp, Air Crew Europe Star, Defence Medal, War Medal, sovětskými Orděn Otěčestvennoj vojny II. grada, Za pobědu nad Germanijej a mnoha dalšími záslužnými a pamětními medailemi.

Generálmajor František Chábera, československý stíhací pilot, byl v průběhu druhé světové války účastníkem bojů ve Francii, bitvy o Británii, letecké ofenzívy spojeneckých jednotek nad okupovanou Evropou, bojů ve Slovenském národním povstání a bojů o osvobození Československa. Patřil k těm, kteří ve druhé světové válce úspěšně bojovali za osvobození Československa od jejího začátku až do konce. Jeho osoba a památka je spjata s nejdůležitějšími vojenskými a především leteckými tradicemi našeho národního boje za samostatnost a suverenitu.

Pan generál František Chábera si prošel nelehkou životní poutí, což ostatně dokládá i jeho zkrácený životopis, který je součástí tohoto návrhu. Ve svém životě čelil mnoha zkouškám, rizikům a ohrožením života, musel řešit celou řadu osobních i profesních mravních dilemat. S úctou konstatujeme, že v těchto situacích obstál a stal se nejen leteckým stíhacím esem (osm sestřelených nepřátelských letadel), ale i vzorem, symbolem a legendou pro řadu generací československých a především českých vojenských pilotů.

Ke svým mladším nástupcům – současným generacím vojenských pilotů měl velmi vřelý a osobní vztah. V rámci svých možností a zdravotních dispozic se s nimi aktivně stýkal, spolupracoval s nimi a předával jim své životní zkušenosti a postoje prakticky až do své smrti.

Jeho jméno má ve svém čestném názvu i naše „tygří“ letka, 221. taktická letka generála Františka Chábery, která aktivně udržuje jeho odkaz a uchovává jeho památku.

Tento návrh vznikl po zralé úvaze a je plně podporován širokou vojenskou i občanskou komunitou a také řadou významných osobností především z řad současného velení Vzdušných sil Armády České republiky a vojenských veteránských organizací, za které chceme jmenovat především:

Velitelství Vzdušných sil AČR a jeho velitel: Generálmajor Ing. Petr Hromek
Velitel 21. Základny taktického letectva Čáslav: Plukovník gšt Ing. Petr Tománek

Velitel 221. Taktické letky Gen. Františka Chábery: Podplukovník Ing. Radoslav Matula

2. Václav Morávek (8. 8. 1904 – 21. 3. 1942), I. třída, IM

Navrhovatel: Jiří Kobza

Osvojitel: Jiří Kobza

Štábní kapitán Václav Morávek byl jedním z klíčových představitelů a hrdinů domácího odboje během druhé světové války, člen legendární vojenské odbojové skupiny „Tři králové“ (Balabán, Mašín, Morávek).

Václav Morávek byl v období mezi dvěma světovými válkami (v době tzv. I. československé republiky) důstojníkem československé armády.

Absolvoval Vojenskou akademii v Hranicích, poté sloužil u dělostřelectva i jako zpravodajský důstojník.

Od začátku okupace českých zemí se společně s dalšími bývalými důstojníky československé armády podílel na budování vojenské odbojové organizace Obrana národa.

Zpravodajsko-diverzní skupina „Tři králové“ působila na území tzv. Protektorátu v letech 1939–1942. Tato skupina shromažďovala zpravodajsky mimořádně cenné informace, které předávala exilové vládě do Londýna. Skupina taktéž zabezpečovala rádiové spojení a byla i v kontaktu s klíčovým německým agentem československé zpravodajské služby během druhé světové války, Paulem Thümmelem (agent A-54), distribuovala ilegální tiskoviny a prováděla záškodnickou činnost vůči okupačním orgánům.

Václav Morávek vynikal odvahou, několikrát unikl z obklíčení, vydržel na svobodě ze skupiny „Tři králové“ nejdéle. Padl v Praze dne 21. března 1942 při přestřelce s příslušníky pražské úřadovny gestapa.

Dle svědectví jeho současníků byl kapitán Václav Morávek nesmírně statečný a přesvědčený vlastenec, který se ze všech sil a schopností snažil přispět k porážce německých nacistických okupantů a obnovení demokratického Československa.

Krátce po druhé světové válce byl Václav Morávek, in memoriam, povýšen do hodnosti podplukovníka a roku 2005 pak do hodnosti brigádního generála. Leč dodnes nemá (vojenské) vyznamenání České republiky, což lze považovat za dluh vůči jeho osobě i vůči celému domácímu válečnému protinacistickému odboji.

3. Genmjr. Karel Lukas (16. 2. 1897 – 19. 5. 1949), I. třída, IM

Navrhovatelé: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček

Osvojili: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček

Karel Lukas se narodil 16. února 1897 v obci Brníčko u Šumperka. Po maturitě na gymnáziu v Zábřehu musel v říjnu 1915 narukovat a se svým plukem byl odeslán na ruskou frontu. Zde padl v polovině června 1916 do ruského zajetí a přihlásil se do čs. legií. Na podzim 1917 byl odeslán do Francie, kde byl zařazen k 21. čs. střeleckému pluku. Na podzim 1918 se zúčastnil krvavých bojů v Alsasku a Argonnách a za prokázané hrdinství byl opakovaně vyznamenán. Do svobodné vlasti přijel v lednu 1919 a ihned se zapojil do války s Poláky o Těšínsko. V letech 1. republiky prošel řadou nejrůznějších funkcí a jako absolvent prestižní Vysoké školy válečné byl pobočníkem náčelníka Hlavního štábu gen. Ludvíka Krejčího. V předvečer 2. světové války se jako příslušník Ředitelství opevňovacích prací podílel na výstavbě čs. stálého opevnění a po Mnichovu byl jedním ze čtyř čs. důstojníků, kteří se v Berlíně snažili dosáhnout zlepšení podmínek mnichovské dohody pro ČSR. Následně působil jako styčný důstojník MNO u autonomní vlády Podkarpatské Rusi (Karpatské Ukrajiny) v Chustu. V březnu 1939 měl zásadní podíl na vyjednání přechodu čs. jednotek, které zde sváděly boje s maďarskou armádou, do Rumunska.

Po okupaci Československa se zapojil do odboje v řadách Obrany národa, a když mu hrozilo zatčení, odešel přes Polsko do Francie. Zde zachránil desítky internovaných čs. interbrigadistů, když se zasadil o jejich přijetí do čs. zahraniční armády.

Po porážce Francie se stal náčelníkem štábu 1. čs. samostatné brigády ve Velké Británii a následně vojenským atašé u polské exilové vlády v Londýně. Tato činnost ho však neuspokojovala a usiloval o odchod na frontu, což se mu podařilo v polovině června 1942, kdy byl odeslán na Střední Východ, kde se s 10. britskou obrněnou divizí zúčastnil krvavé bitvy u El Alameinu. Při následném pronásledování nacistického Afrika-Korpsu byl těžce zraněn. Zpět na frontu se vrátil teprve v červenci 1943, kdy se spolu se 7. britskou obrněnou divizí zúčastnil invaze do Itálie. V prosinci 1943 byl povolán do Londýna, kde byl přidělen k Čs. vojenské misi u SHAEF (Supreme Headquarters Allied Expeditionary Forces) gen. D. D. Eisenhowera, tedy velitelství, jež připravovalo otevření tzv. druhé fronty v Evropě.

V polovině srpna 1944 byl Karel Lukas ustanoven čs. vojenským a leteckým atašé v USA (v červenci 1945 přijal současně i zmocnění pro Kanadu). Domů do ČSR se tak definitivně vrátil teprve v květnu 1947. Bleskový konec jeho slibně se rozvíjející kariéry přinesl únor 1948. Jako člověk „západnického smýšlení“ byl okamžitě zbaven funkce, 19. dubna 1948 zproštěn činné služby a v listopadu 1948 přeložen do výslužby. Dne 29. března 1949 byl zatčen příslušníky StB a převezen na Pankrác, kde byl držen ve vyšetřovací vazbě. Při výslechu 4. května 1949 byl bestiálně ztýrán a po další více než dva týdny (!) mu nebyla poskytnuta žádná lékařská pomoc. Na následky mučení 19. května 1949 ráno zemřel. Stal se tak vůbec první obětí komunistického režimu z řad našich vojáků (jeho blízký přítel gen. Heliodor Píka byl v Plzni na Borech popraven až o měsíc později).

4. Arm. gen. Vojtěch Luža (26. 3. 1891 – 2. 10. 1944), I. třída, IM

Navrhovatelé: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček

Osvojili: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček

Divizní generál Vojtěch Luža celou svojí vojenskou kariérou i dalším životem prokázal odvahu, loajalitu a oddanost své vlasti. Toto vše prokázal svým angažmá v československých legiích, působením v československé armádě za 1. republiky, kdy dosáhl hodnosti divizního generála, za německé okupace se pak přidal k českému odboji.

Vojtěch Luža se narodil 26. března 1891 v tehdejší Rakousko-Uhersku, v dnes českém Uherském Brodě. Od srpna 1914 sloužil jako jednoroční dobrovolník u plzeňského 35. pěšího pluku. V listopadu 1914 byl se svou četou, které velel, odvelen na ruskou frontu, kde se účastnil bojů až do 30. srpna 1915, kdy byl

zajat ruskými vojáky. Až do července 1916 pobýval jako válečný zajatec v zajateckém táboře Veněv v Tulské gubernii. 11. dubna 1916 vstoupil do legií, jako dobrovolník se přihlásil do 1. srbské dobrovolnické divize. Prodělal těžké boje u Dobrudže, byl i lehce raněn.

V lednu 1917 byl na vlastní žádost převelen k československým legiím v Rusku. Byl povýšen na poručíka a zařazen do 2. pluku Jiřího z Poděbrad. Jako velitel kulometné roty se zúčastnil bitvy u Zborova, jeho jednotka zasáhla do bojů s německými vojsky a později i s bolševiky. Byl postupně povýšen na kapitána, majora, vypracoval se až na zástupce velitele pluku. Za dobrodružné sibiřské anabáze, už jako velitel 19. lodního transportu, úspěšně dopravil své vojáky do Evropy. Sám se vrátil do vlasti 22. dubna 1920.

Ve svobodném Československu se brzy stal jedním z nejvýznamnějších příslušníků důstojnického sboru. Velel postupně pěšímu pluku, brigádě i armádnímu sboru, absolvoval kurz generálního štábu v Praze, v letech 1922 – 23 Vysokou školu válečnou v Paříži. Po návratu byl přednostou operačního oddělení hlavního štábu čs. armády (1924 – 29), působil i jako pedagog na Vysoké škole válečné v Praze, v letech 1932 – 35 jako její velitel. Stačil se i oženit, s manželkou Miladou měli syna Radomíra. Rok 1937 znamenal vrchol Lužovy kariéry. V hodnosti divizního generála byl jmenován zemským vojenským velitelem pro Moravu a Slezsko se sídlem v Brně.

Za zářijové mobilizace 1938 byl Luža jmenován velitelem II. čsl. armády, která měla zastavit nepřítele na severní Moravě. Schylovalo se však ke kapitulaci. Luža s dalšími generály odjel za Edvardem Benešem, jemuž tlumočili stanovisko postavit se na odpor nepříteli i bez podpory velmocí. Mnichovské dohodě však nezabránili. Luža, aktivní člen Sokola v župě Jana Máchala, stoupenec Masarykových idejí, s ní zásadně nesouhlasil. Bylo jen přirozené, že se ihned začlenil do odbojové vojenské organizace Obrana národa. Soustředil kolem sebe skupinu spolehlivých lidí, většinou sokolů a bývalých legionářů. Udržoval kontakty s ministerským předsedou Aloisem Eliášem (popraveným za okupace). Napsal dokonce elaborát, jakousi esenci vlastního přesvědčení, v němž kritizoval nastalé poraženectví, nedostatek odvahy k ozbrojenému odporu. Po 15. březnu 1939 odešel na tzv. zdravotní dovolenou.

Po propuštění z armády byl zaměstnán jako vládní rada Zemského úřadu v Brně, v březnu 1941 však byl jako bývalý legionář penzionován. V září 1941, po příchodu Heydricha do Prahy, odešel Luža okamžitě do ilegality. Skrýval se u Domašova, později v Bosonohách u Brna. Jako jeden z mála tak unikl zatčení při prvním stanném právu. Úkryty často měnil, uchýloval se i do partyzánských zemljanek. V letech 1943-44 stál v čele odbojové skupiny Rada tří. Odešel do Čech a začal chystat i konkrétní kroky k plánovanému odboji. Požádal například exilovou vládu v Londýně o dodávku zbraní, vydal výzvu čsl. důstojníkům, kteří se do odboje nezapojili.

Krátce na to došlo k dalšímu zatýkání ve vojenském odboji. Luža se rozhodl vrátit na Moravu do štábu Rady tří na Vysočině, a to jediným možným způsobem, pěšky. V září 1944 se s pobočníkem kapitánem Josefem Korešem vydali po lních cestách proti proudu Sázavy. Dne 2. října 1944, když urazili 120

kilometrů, se rozhodli odpočinout ve vesnici Hřiště u Přibyslavi. To už však o nich vědělo protektorátní četnictvo, i když neznalo jejich identitu. Luža i Koreš totiž měli kvalitní falešné doklady. Když četníci vešli s namířenými pistolemi do hostince, Luža okamžitě sáhl po zbrani a vystřelil na velitele četníků. Ten palbu opětoval a Lužu zastřelil. Těžce raněný Koreš sice z hostince unikl, dál však nemohl a spáchal raději sebevraždu. Mohlo by se zdát, že oba odbojáři jednali zbrkle. Luža sám však měsíc před tragédií vydal směrnicí, aby se žádný příslušník odboje, tím spíš aktivní důstojník, nedal bez odporu zatknout. Jednal tedy v duchu vlastního přesvědčení a dispozic.

5. Plk. Josef Koukal, D.F.C, (6. 5. 1912 – 23. 2. 1980), III. třída, IM

Navrhovatel: Vojtěch Munzar

Osvojlil: Vojtěch Munzar

Navrhuji vyznamenat Řádem Bílého lva in memoriam Josefa Koukala, československého stíhače RAF, hrdinu bitvy o Británii, který při plnění svých povinností utrpěl četná zranění. Jako jiní českoslovenští piloti z Británie čelil po únoru 1948 provokacím ze strany tajné policie StB. Již několikrát byl udělení Řádu Bílého lva nominován. Svým životem, hrdinstvím a důsledným plněním svých povinností si čest být nositelem Řádu Bílého lva dostatečně zasloužil.

Josef Koukal se narodil 6. května 1912 v Jenišovicích do rodiny zemědělců jako osmé z devíti dětí. Vyučil se automechanikem a poté se v roce 1929 přihlásil do leteckého učiliště v Prostějově. Na tamní elementární výcvik navázal pilotní a stíhací školou v Chebu. Posléze se stal polním pilotem čsl. armády v hodnosti četaře. Jako pilot stíhač Josef Koukal létal do roku 1936, poté odešel z armády, nadále však zůstával pilotem v záloze. U firmy Beneš a Mráz v Chocni získal pozici továrního zalétávajícího pilota. Zalétal zde dvanáct prototypů letadel, s jedním havaroval, kvůli konstrukční závadě. Mimoto byl vyslán firmou na akrobatické předvádění letadel do zahraničí. U této firmy pracoval až do německé okupace v březnu 1939. Začátkem roku 1939 Josef Koukal stihl získat diplom dopravního pilota. Přestože doma nechal manželku ve čtvrtém měsíci těhotenství, rozhodl se odejít z vlasti, aby bojoval za její svobodu. Následoval útek před Němci a pak před Rusy přes Rumunsko, Bejrút, Francii až do Anglie. Po svém příjezdu byl přijat k Dobrovolnické záloze RAF v hodnosti četaře. 15. července 1940 byl Josef Koukal přeložen k nově utvořené československé 310. peruti. Do 6. září vykonal během Bitvy o Británii dalších 15 operačních letů. 3. září dosáhl bojového úspěchu. 7. září vyrazil proti početné skupině letadel Luftwaffe mířících na Londýn, přestože jeden Messerschmitt sestřelil, sám byl záhy sestřelen. Jeho palivová nádrž dostala zásah a Josefa trefila do oka střepina, jejíž dva úlomky mu v oku zůstaly až do konce života. Jeho letoun začal hořet a padat střemhlav bez možnosti úniku. Palivová nádrž vybuchla a stroj se rozpadl na kusy. Josef byl vymrštěn z kabiny, už byl zle popálen a oblečení na něm hořelo. Pokusil se plameny uhasit proudem vzduchu, padal asi 3600 metrů, než se plameny uhasily. Poté ve výšce pouhých 650 metrů se mu popálenýma rukama podařilo zatáhnout za lanko a padák otevřít. Přisál na poli ostrova Sheppey, kde mu přispěchal na pomoc farmář Wright, ten ihned zavolal sanitku.

Po příjezdu do nemocnice čekali, že zemře. Utrpěl rozsáhlé popáleniny na 72 procentech povrchu těla. Jeho zachráncem byl Dr. Archibald McIndoe, specialista na plastické operace, který v nemocnici vedl oddělení popálenin. Během prvních několika dnů byl umístěn do vany se slanou vodou a Dr McIndoe opatrně odlupoval zuhelnatělou kůži z jeho těla. Josefova víčka byla spálena a tak prvního půl roku léčby nemohl spát, dokud mu nebyla doktorem McIndoem našita nová. Josef zůstal v nemocnici dva roky a čtyři měsíce, během nichž na něm Dr McIndoe provedl dvacet dva operací. Stal se členem „Klubu morčat“ a únikem ze zasaženého Hurricanu na padáku se Josef stal členem dalšího výlučného klubu – „Housenkového“, jehož pravidlem členství bylo vyváznutí z letounu neschopného letu pomocí padáku. Navzdory utrpěným zraněním byl Josef rozhodnutý vrátit se k létání. Absolvoval kurz k znovuosvojení pilotáže a 23. 2. 1943 byl povýšen na důstojníka s hodností podporučík, dále úspěšně splnil přeškolení na Spitfiry. 4. května 1943 byl odvelen k čs. 312. peruti. 1. srpna 1943 byl Josef Koukal odvelen k neoperačnímu létání k 1. Letce k přelétávání letounů, kde zůstal až do 8. listopadu 1943. Poté byl přidělen na Československý inspektorát v Londýně do Osobního oddělení, kde působil v hodnosti poručíka až do svého návratu do Československa 31. srpna 1945. Po svém návratu do vlasti Josef poprvé uviděl svého šestiletého syna. Jeho rodiče a bratr Jan však byli 17. září 1942 zatčeni a posláni do internačního tábora. Kvůli svým válečným zraněním byl Josef jako invalidní vyřazen z Československého letectva v hodnosti majora a dostal malý příspěvek na nezpůsobilost. Pokusil se vrátit ke svému předválečnému zaměstnavateli Beneš-Mráz v Chocni, ale toto se neuskutečnilo, když náčelník Okresní vojenské správy odmítl Josefovi dát kvůli jeho válečným postižením povolení k létání. Tak skončila jeho kariéra pilota, během níž létal na 55 typech letadel. Josef živořil za neustálých bolestí z popálenin a dvou střepin v pravém oku, kterém tam byly od 7. září 1940 z nízkého invalidního důchodu. Příležitostně si finančně přilepšoval jako mechanik. Pomoc Josefovi, manželce a nyní dvěma synům od rodiny, přátel a sousedů se nedá vyčíslit penězi. Josefovi ztrpčovala život Státní bezpečnost, která ho provokovala, aby měla důvod ho uvěznit. Když tyto pokusy selhaly, Josefovi a jeho rodině byl na příštích 14 let omezen prostor k bydlení na jedinou místnost bez tekoucí vody nebo toalety. V roce 1972 mu bylo umožněno navštívit

Anglii, kde Josef opět uviděl trosky svého Hurricanu, které byly toho roku objeveny. Po návratu z návštěvy v Anglii byl Josef Koukal opakovaně vyslýchán. Smířil se se skutečností, že pokud budou komunisté u moci, nemá smysl pomýšlet na další návštěvu Anglie. Josef Koukal zemřel náhle doma v Luži na infarkt o půl osmé večer 23. února 1980. Vstal od stolu a přešel k lavóru se studenou vodou, aby si umyl obličej. Manželka se ho ptala, zda mu něco není a jestli mu má uvařit kávu. Josef odpověděl: „Ne, děkuji“ a postavil se před zarámovanou fotografií doktora McIndoa visící na zdi v kuchyni. Díval se na ni asi minutu a najednou se zhroutil k zemi. V listopadu 1989 se Josefovi dostalo konečně uznání od své vlasti za jeho podíl na boji za svobodu proti nacistickému Německu.

Novým nekomunistickým režimem byl posmrtně „politicky a morálně rehabilitován“ a povýšen na plukovníka Československého letectva.

Josef Koukal byl ryzí vlastenec, který bojoval za osud nejenom Čechů, ale i celého světa. Byl nejenom vojákem, ale i čestným občanem, milujícím otcem a dědou. Josef Koukal, který své mladé roky, jež měly být nešťastnějším obdobím jeho života, strávil úprkem, strachem o holý život a o osud své rodiny. Nechal doma svou milovanou manželku, která mu měla za nedlouho porodit jejich prvního syna. Po všech útrapách se vrátil domů s vidinou spokojeného života, ale ten mu, i přestože již nebyla válka, nebyl dopřán. Musel se potýkat nejenom s bolestmi, které ho provázeli po zbytek života, ale také s nepříznivostí komunistického režimu, který se dostal k moci. Myslím si, že jeho boj za svobodu a spravedlnost společně s vůlí k životu za nepříznivých podmínek je dost velkým znamením pro vyznamenání „in memoriam“.

II. Medaile za hrdinství

1. Jiří Stuška

Navrhovatel: Vojtěch Pikal

Osvojitel: Vojtěch Pikal

Uherskohradištský zdravotní záchranář Jiří Stuška se v neděli 13. října vracel společně se dvěma dalšími kolegy (Jiří Vašica a Martin Mikloš) ze školení z Prahy na Slovácko a bez zaváhání pomáhali zraněným po hromadné dopravní nehodě na dálnici D1 na Benešovsku. Trojice záchranářů byla na místě nehody v první vlně. Jen několik vteřin, nebo desítek vteřin, co k ní došlo.

Nehoda se stala v neděli večer na 49. kilometru D1 ve směru na Brno. Při havárii cisterny a čtyř osobních aut jeden řidič uhořel, 10 lidí ošetřili záchranáři. Podle mluvčího krajských hasičů Petra Svobody by následky nehody byly horší, nebýt právě duchapřítomného zásahu svědků, kteří lidem bleskově pomáhali dostat se z havarovaných aut na bezpečné místo ještě před příjezdem záchranných složek. Záchranáři si nebyli jistí, co v cisterně je. Cedulky označující přepravovanou látku podle Vašici nebyly vidět. Až později se od řidiče dozvěděli, že jde o potravinářský olej. Kdyby k podobné nehodě vyjžděli v rámci své služby, k hořící cisterně a autům by se nesměli přiblížit dříve, než jim to povolí hasiči.

2. Martin Mikloš

Navrhovatel: Vojtěch Pikal

Osvojitel: Vojtěch Pikal

Uherskohradištský zdravotní záchranář Martin Mikloš se v neděli 13. října vracel společně se dvěma dalšími kolegy (Jiří Vašica a Jiří Stuška) ze školení z Prahy na Slovácko a bez zaváhání pomáhali zraněným po hromadné dopravní nehodě na dálnici D1 na Benešovsku. Trojice záchranářů byla na místě nehody v první vlně. Jen několik vteřin, nebo desítek vteřin, co k ní došlo.

Nehoda se stala v neděli večer na 49. kilometru D1 ve směru na Brno. Při havárii cisterny a čtyř osobních aut jeden řidič uhořel, 10 lidí ošetřili záchranáři. Podle mluvčího krajských hasičů Petra Svobody by následky nehody byly horší, nebýt právě duchapřítomného zásahu svědků, kteří lidem bleskově pomáhali dostat se z havarovaných aut na bezpečné místo ještě před příjezdem záchranných složek. Záchranáři si nebylo jistí, co v cisterně je. Cedulky označující přepravovanou látku podle Vašici nebyly vidět. Až později se od řidiče dozvěděli, že jde o potravinářský olej. Kdyby k podobné nehodě vyjžděli v rámci své služby, k hořící cisterně a autům by se nesměli přiblížit dříve, než jim to povolí hasiči.

3. Jiří Vašica

Navrhovatel: Vojtěch Pikal

Osvojl: Vojtěch Pikal

Uherskohradištský zdravotní záchranář Jiří Vašica se v neděli 13. října vracel společně se dvěma dalšími kolegy (Jiří Stuška a Martin Mikloš) ze školení z Prahy na Slovácko a bez zaváhání pomáhali zraněným po hromadné dopravní nehodě na dálnici D1 na Benešovsku. Trojice záchranářů byla na místě nehody v první vlně. Jen několik vteřin, nebo desítek vteřin, co k ní došlo.

Nehoda se stala v neděli večer na 49. kilometru D1 ve směru na Brno. Při havárii cisterny a čtyř osobních aut jeden řidič uhořel, 10 lidí ošetřili záchranáři. Podle mluvčího krajských hasičů Petra Svobody by následky nehody byly horší, nebýt právě duchapřítomného zásahu svědků, kteří lidem bleskově pomáhali dostat se z havarovaných aut na bezpečné místo ještě před příjezdem záchranných složek. Záchranáři si nebylo jisté, co v cisterně je. Cedulky označující přepravovanou látku podle Vašici nebyly vidět. Až později se od řidiče dozvěděli, že jde o potravinářský olej. Kdyby k podobné nehodě vyjížděli v rámci své služby, k hořící cisterně a autům by se nesměli přiblížit dříve, než jim to povolí hasiči.

4. Tomáš Neškodný

Navrhovatel: Radovan Vích

Osvojl: Radovan Vích

Četař Tomáš Neškodný je vhodným kandidátem na udělení státního vyznamenání - medaile za hrdinství za záchranu života. Důvodem pro udělení státního vyznamenání je hrdinský čin z června minulého roku, kdy se snažil zachránit topící se rodinu, přičemž u třech osob se mu to podařilo.

V neděli dne 9. 6. 2019 kolem poledne poblíž obce Heřmaň u jezu U Karáska, stojící na řece Blanici na Písecku, přiběhl k traktoru obracející seno důchodce a oznámil čet. Tomáši Neškodnému, že se v jezu topí dvě děti a na pomoc za nimi skočil i jejich otec, který se již nevynořil. Čet. Tomáš Neškodný nemarnil čas, vytáhl z traktoru ocelové lano, jelikož věděl, že po vydatné bouřce je na jezu zvýšená hladina vody a v jezu se tvořil nebezpečný válec.

Mezitím do vody skočila i přítomná matka, která se v zoufalosti snažila zachránit své děti a muže. Sama se začala topit. V tu chvíli byl již ve vodě čet. Tomáš Neškodný a ve vodním válci nahmatal děvče (cca 12 let). S její nejstarší sestrou (cca 17 let), která mu hodila ze břehu lano a pomohla mu ji vytáhnout na břeh, ji zachránili. Poté skočil opět do vody a stejným způsobem vytáhli tonoucí matku a nakonec i nejmladšího chlapce (cca 6-7 let). Opět skočil do vody hledat otce (cca 43 let). V kalné vodě jej nemohl najít. Otce později našel cca 200 metrů po proudu. Okamžitě ho vytáhl na břeh a za pomoci kolemjdoucího muže ho začali resuscitovat

až do příjezdu Rychlé zdravotnické pomoci. Otce se však přes veškeré úsilí záchranářů nepodařilo oživit.

Četař Tomáš Neškodný v současné době zastává funkci správce skladu.

Udělení ocenění doporučili i nadřízení čet. Tomáše Neškodného, tedy velitel jednotky a vrchní praporčík 532. praporu elektronického boje 53. pluku průzkumu a EB.

K osobě čet. Tomáše Neškodného se vyjádřili, že pracuje spolehlivě, je pracovitý, psychicky odolný a při plnění úkolů zodpovědný. Navíc úkoly přijímá i nad rámec svých povinností. Čet. Tomáš Neškodný je také pravidelným dárce krve.

5. Pplk. František Štamprech (18. 2. 1889 – 22. 6. 1942), IM

Navrhovatel: Ondřej Veselý

Osvojit: Ondřej Veselý

Dovolte mi, abych podal návrh na udělení státního vyznamenání in memoriam pro pana pplk. Františka Štamprecha. Navrhuji, aby u příležitosti řádového dne 28. října 2020 byla panu pplk. Františku Štamprechovi udělena Medaile za hrdinství. Udělením tohoto státního vyznamenání by byla oceněna vojenská i občanská činnost tohoto statečného člověka, vojáka a důstojníka. Pan František Štamprech, ruský legionář 11. pěšího pluku Františka Palackého se aktivně zúčastnil bojů na Rusi, prošel celou Sibiřskou anabasi. Po návratu do vlasti zůstal v činné službě jako důstojník 11. pěšího pluku Františka Palackého v Písku. Po okupaci Československa, kdy byl propuštěn z aktivní služby, se zapojil s řadou svých kolegů, důstojníků písecké posádky do činnosti odbojové organizace Obrana národa a pro schvalování atentátu na zastupujícího říšského protektora R. Heydricha byl spolu s dalšími členy této odbojové organizace popraven klatovským gestapem dne 22. 6. 1942 na vojenské střelnici v Lubech u Klatov. Pozůstalá rodina, manželka a dvě dcery, byla do konce války postižena řadou represí okupačního režimu. Rovněž po roce 1948 nenechal komunistický režim rodinu pana pplk. Františka Štamprecha bez povšimnutí. Následky věznění a týrání při výsleších vážně poškodily zdraví starší dcery Jiřiny. Druhá dcera, paní Růžena Styblíková (+ 23. 2. 2008) byla vdova po Volyňském Čechovi panu Jaroslavu Styblíkovi, příslušníkovi 1. Čs. armádního sboru v tehdejším Sovětském svazu, s kterým přišel do Československé republiky a zúčastnil se osvobozovacích bojů v naší vlasti. Jedinými v současné době žijícími pozůstalými po panu pplk. Františku Štamprechovi jsou jeho vnuci a to pan Josef Konopásek (Rokycanova 756/39, 397 01 Písek) s rodinou a pan Jiří Konopásek (Hodyně č. 3, 331 41 Kozlany) s rodinou, synové dcery Jiřiny Konopáskové, rozené Štamprechové.

6. Josef Bernat (21. 8. 1915 – 30. 5. 2000), IM

Navrhovatel: Tomáš Bernat

Osvojl: Stanislav Berkovec, Leo Luzar, Miroslav Kalousek, Věra Kovářová,

Vojtěch Pikal

Vynikající válečný letec, plukovník Josef Bernat byl vždy čestným, zásadovým a slušným člověkem a vlastencem, který odmítal totalitní režimy, nacismus i komunismus, a byl dvakrát nucen před jejich vládami odejít ze své vlasti, za jejíž obnovu bojoval. On sám nikdy netoužil po světském uznání, ale jsme přesvědčeni, že mezi žijícími Čechy není mnoho těch, kteří by si zasloužili ocenění a poděkování od naší vlasti tak, jako on.

Rodina letce Josefa Bernata (rodiče a sourozenci) v Československu trpěla za nacismu i komunismu. Z důvodu jeho odchodu z ČSR a zapojení se do odboje proti nacismu, jeho bratr Václav Bernat (nar. 1912) a i rodiče Václav a Aloisie Bernatovi, byli za doby okupace Československa nacisty vězněni jako rukojmí v internačním táboře ve Svatobořicích.

Letec Josef Bernat patřil mezi menší část českého národa, která se přidala do boje proti německé okupaci. Po jeho návratu do vlasti po druhé světové válce místo, aby podle našeho názoru, národ ocenil jeho zásluhy o osvobození republiky, byl komunistickým režimem přijat jako nepřítel dělnického lidu a perzekuován.

Ve Vojenském ústředním archivu v Praze-Karlíně, ve Vojenském historickém ústavu na Žižkově a v Leteckém muzeu VHÚ ve Kbelích jsou vojenskými historiky (především PhDr. Jiřím Rajlichem, Ph.D., ředitelem odboru historicko-dokumentačního Vojenského historického ústavu) pečlivě shromažďovány doklady o jeho výjimečné vojenské a odbojové činnosti. Tyto poznatky ještě detailněji potvrzují shora uvedené skutečnosti.

Věříme, že udělení medaile za hrdinství našemu strýci by bylo nejen oprávněným oceněním jeho vynikající vojenské a vlastenecké činnosti, ale také zadostiučiněním jeho dodnes žijící manželce Daisy Bernatové, rodilé Angličance, a synovi Anthony Bernatovi, kteří s ním během války a v období jejich přestěhování do Čech sdíleli tehdy ne příliš šťastný osud českého pilota bojujícího proti nacismu a později i proti komunismu.

7. Emil Šneberg

Navrhovatel: Jiří Kobza

Osvojl: Jiří Kobza

Plukovník ve výslužbě Emil Šneberg je jedním z posledních žijících přímých účastníků bojů Pražského povstání na konci druhé světové války.

Narodil se 8. září 1931 v Praze. Jeho otec byl taktéž voják, veterán první světové války. Během Pražského povstání se pan Emil Šneberg (jako čtrnáctiletý) po otcově boku aktivně účastnil různých bojových akcí. Organizovali odchod německé posádky z letiště Ruzyně, zabavovali jim zbraně, provedli zde odminování a

deaktivaci časované bomby, čímž zabránili velkým ztrátám na životech a dalším škodám.

Plk. Šneberg se osobně účastnil i posledních těžkých bojů s Němci v Praze, v lokalitě údolí Divoké Šárky. Pomáhal stavět v Praze 6, na dnešní Evropské třídě, barikády, kde byl jeho otec velitelem jedné z nich.

Za statečnost během Pražského povstání byl, společně s otcem, prezidentem Edvardem Benešem po válce vyznamenán Československým válečným křížem. Posléze vstoupil do armády a absolvoval Vojenskou leteckou akademii v Hradci Králové. Léta aktivní služby v armádě strávil u stíhacího letectva. Nikdy nebyl členem KSČ.

Do dnešních dní je velmi aktivní, věnuje se osvětové a přednáškové činnosti, zejména pro školní mládež, zejména v Petschkově paláci, kde byla za druhé světové války hlavní úřadovna Gestapa na českém území a kde probíhaly výslechy a mučení českých odbojářů.

Dnes je zde v suterénu budovy památník, který tuto smutnou historii připomíná a kde plk. Šneberg organizuje návštěvy a exkurze pro studenty a občany spojené s jeho osobním výkladem.

8. Vladimír Šupa

Navrhovatel: Pavel Růžička

Osvojl: Pavel Růžička

Do armády vstoupil v lednu 2001 na funkci staršího odmořovače k rotě chemické obrany do Týna nad Vltavou. S touto jednotkou absolvoval první zahraniční nasazení v rámci operace Enduring Freedom v Kuvajtu jako specialista družstva dekontaminace techniky. Nasazení trvalo od 13. 9. 2002 do 12. 5. 2003.

Po návratu se jeho jednotka reorganizovala a část se přesunula do Liberce, kde chvíli působil u chemické jednotky. Z rodinných důvodů byl přemístěn nejdříve do VÚj Hradiště a pak k 41. mechanizovanému praporu na funkci starší řidič u 2. mechanizované rotě. Jako starší řidič také plnil úkoly v jeho druhém zahraničním nasazení v rámci 11. kontingentu KFOR v Kosovu v době od 12. 7. 2007 do 14. 1. 2008.

Osudovým se mu stalo jeho další zahraniční nasazení v Afghánistánu v rámci 3. kontingentu AČR ISAF PRT LOGAR, kde působil jako starší řidič. Dne 17. 4. 2009 najel s vozidlem na minu a byl vážně zraněn společně s dalšími dvěma vojáky, kteří utrpěli lehká zranění. Zranění z výbuchu bylo vážné z důvodu částečné amputace dolní končetiny. Díky velmi kvalitní práci lékařského personálu a rychlému převozu do České republiky se podařilo nohu zachránit bez nutnosti úplné amputace. Následovala dlouhá rekonvalescence a návrat k normálnímu životu, kdy má částečně zkrácenou dolní končetinu. Bylo rozhodnuto o přiznání invalidního důchodu a také o propuštění ze služebního poměru ze zdravotních důvodů. V rámci nemožnosti pracovat dále jako voják z povolání mu bylo nabídnuto velitelem 41. mpr místo občanského zaměstnance u útvaru jako lektor instruktor, které vykonává od 15. 8. 2011 až doposud.

Jako zkušený řidič neměl a nemá problémy s prací lektora u útvaru. Spravuje trenažéry na kolová bojová vozidla Pandur II a vede na nich výcvik střelecké a řidičské přípravy. Díky jeho bohatým zkušenostem z praxe je vynikajícím pomocníkem při základním a zdokonalovacím výcviku osádek vozidel Pandur II. Podílí se na zpracování plánu výcviku celého praporu. Dlouhodobě udržuje trenažéry plně funkční a připraveny na výcvik jednotek.

Stará se také o výsadkové trenažéry a spolupracuje se správci pěchotní střelnice Vršovice a útvarovými střeleckými instruktory.

Ačkoli jeho zranění byla vážná, tak nikdy nepřestal být hrdý na svoji práci vojáka a tuto svoji hrdost a motivovanost přenesl, jak na práci lektora, tak na další nadstandardní práci pro AČR. V rámci útvaru funguje ve veteránském programu, kdy se dobrovolně a nad rámec pracovní doby účastní akcí na veřejnosti. Zúčastňuje se přednášek na školách a akcí POKOS (příprava občanů k obraně státu). Dlouhodobě spolupracuje se sdružením válečných veteránů České republiky a společně s celou jeho rodinou pravidelně jezdí na akce pořádané SVVČR. Dále spolupracujeme na pořádání armádní soutěže Memoriálu Davida Beneše, která je připomínkou všech padlých válečných veteránů. Vždy vzorně reprezentoval a reprezentuje Armádu České republiky především jako její hrdý příslušník, i když už pouze jako občanský zaměstnanec. Jako zraněný válečný veterán byl několikrát vyznamenán. Jeho nejvyšší vyznamenání je Záslužný kříž ministra obrany České republiky III. stupně.

9. Jaroslav Poledník (31. 1. 1920 – 23. 10. 1941), IM

Navrhovatel: Roman Sklenák

Osvojil: Roman Sklenák

Jaroslav Poledník studoval architekturu na Vysoké škole technické v Brně.

V roce 1939 byl na příkaz gestapa za účast na studentské demonstraci k zavírání vysokých škol zatčen policejními orgány v Brně. Byl uvězněn ve věznici policejního ředitelství v Brně. Jeho vazba trvala 21 dnů. Na základě intervence některých občanů, především p. Zouhara, který jako drožkář vozil funkcionáře gestapa, se podařilo Jaroslava, společně se dvěma dalšími studenty, z vězení vyreklamovat. Jaroslav se ve vězení seznámil s lékařem Dr. Bláhou, pozdějším poslancem Národního shromáždění, a vynesl z vězení motáky, které doručil na smluvené místo.

Od Dr. Bláhy dostal také přesné instrukce k ilegální cestě do zahraničního odboje. Když odchod oznámil rodičům a rodině, tito ho na cestu vybavili jídlem a ostatními existenčními prostředky. Jeho ilegální cesta měla vést z protektorátu přes Slovensko, Maďarsko a Jugoslávii do Francie. Tento ilegální přechod do zahraničí organizoval s devíti líšeňskými občany. Dva dny před konečným odchodem mu odřeklo účast sedm z nich. V určený den se na smluvené místo nedostavil nikdo a tak Jaroslav ve svých devatenácti letech odešel do odboje sám. Po jeho odchodu byl zatčen a vězněn otec Josef Poledník.

Ve Francii Jaroslav nejprve bojoval u pozemních jednotek. Po pádu Francie přešel s ostatními do Anglie, prodělal výcvik a byl jako palubní střelec zařazen k 311.

československé bombardovací peruti. Svou odvahou a nadšením pro leteckou službu přispěl nemálo k dobrému jménu československého letectva. Vykonal celou řadu operačních letů nad Německo a obsazená území.

Dne 23. 10. 1941 se zúčastnil letu nad mořem západně od Anglie. Z tohoto letu se však již nevrátil. Veškeré pátrání po osudu jeho letounu bylo bezvýsledné.

Jaroslav Poledník položil svůj život v boji proti nenáviděnému nepříteli – proti fašismu, za lepší zítřky své vlasti, kterou tak vroucně miloval.

Za své hrdinství, obětavost a lásku k vlasti byl Jaroslav Poledník in memoriam oceněn:

- 1. 2. 1947 byl povýšen na poručíka letectva v záloze,
- 21. 4. 1947 mu byl arm. gen. Svobodou udělen Československý válečný kříž
- 8. 11. 1947 mu byl udělen titul Ing. Na Vysoké škole technické Dra Edvarda Beneše,
- od 28. 9. 1948 až dosud je po Jaroslavu Poledníkovi pojmenována ulice v Brně-Lišni.

10. Josef Müller

Navrhovatelka: Jana Černochová

Osvojila: Jana Černochová

V roce 2018 se českým historikům podařil objevit v Izraeli válečného veterána Josefa Müllera, člověka s unikátním životním příběhem a za války nositelem několika vysokých vyznamenání za projevené hrdinství. Po roce 1945 se mu ale žádné pocty nedostalo. Stovky československých veteránů odešly po válce do Izraele. Začali nové životy, ale vzpomínky zůstaly. „Co bych řekl? Moje nejkrásnější vzpomínky jsou na český národ. (...) Oni mi vrátili lidskou důstojnost“, řekl v rozhovoru minulý rok.

Dnes je jedním z nejméně zapomenutých hrdinů, která naše republika má. Stále se těší dobrému zdraví a letos v říjnu oslaví neuvěřitelné 100. narozeniny.

Josef Müller se narodil 18. října 1920 ve městě Čop na Podkarpatské Rusi, tehdejší součásti Československa. Pocházel z židovské rodiny, již ve svém dětství se čím dál více setkával s antisemitismem, který sílil zejména v Maďarsku, kam se jeho rodina přestěhovala. Ve městě Kápošvár pak mohl jako jediný z rodiny studovat na gymnáziu a dosáhnout vyššího vzdělání.

V roce 1940 musel kvůli svému původu nastoupit vojenskou službu v maďarské židovské pracovní jednotce. Byl odeslán na východní frontu, kde se musel podílet na těžkých pracích pro maďarskou a německou armádu za nelidských podmínek, nedostatku jídla a neustálého mučení ze strany dozorců. V mrazivých měsících ruské zimy museli židé z pracovních jednotek pohřbívat nejen zavražděné civilisty, ale i mrtvé kamarády.

V zimních měsících 1942/1943 se rozhodl Müller spolu se svým českým kamarádem pro útek. Ten se podařil a dostali se až k Sovětům, kteří je chtěli zastřelit. Jen díky židovskému původu sovětského důstojníka si zachránili život a získali propustku k dalšímu pohybu po území SSSR. Oba si našli práci ve vojenské nemocnici, kde se shodou okolností léčilo několik československých vojáků raněných v bitvě u Sokolova. Müller se dozvěděl o existenci čs. vojenské jednotky a ihned vyslovil přání bojovat proti nacistům v řadách československé armády. Získal další propustku, která jim dovozovala jako osobám československé národnosti odjet do Novochooperska, kde se tehdy jednotka organizovala.

Dne 26. května 1943 byl Josef Müller přijat za vojáka československé armády. Neuměl tehdy ani jedno slovo česky, jazyk se učil postupně během výcviku. Díky dosaženému vzdělání a talentu byl jmenován mířičem u minometu, později se stal velitelem celého družstva. Významně se vyznamenal již při své první bitvě u Kyjeva v listopadu 1943, svým úspěšným útokem na nepřátelské pozice a získal tak svůj první Československý válečný kříž 1939. Zúčastnil se i dalších bojů o Pravobřežní Ukrajinu či v Dukelském průsmyku. Další boje pak následovaly na území Slovenska – u Liptovského Mikuláše byl 12. února 1945 raněn. Po vyléčení zranění byl jmenován velitelem jednotky obrněných vozů BA-64, se kterými v květnu 1945 dojel až do Prahy.

Po skončení druhé světové války zůstal Josef Müller nadále sloužit v armádě jako voják z povolání – měl tehdy vcelku vysokou hodnost nadporučíka (kterou dosáhl díky válečným zásluhám). V době dovolené vyrazil do Maďarska hledat svou rodinu, která byla (kromě dvou bratrů) celá zavražděna v koncentračních táborech. Mezi lety 1946-1947 se osm měsíců učil v pěchotním učilišti v Milovicích. Jeho hrud' tehdy zdobil za další válečná hrdinství druhý Československý válečný kříž 1939, medaile Za chrabrost před nepřítelem i vojenská medaile Za zásluhy I. stupně.

V důsledku zhoršující se politické situace v Československu a vzniku státu Izrael se Müller dobrovolně přihlásil do brigády Haganah a absolvoval výcvik vojáků pro Izrael. Na jaře 1949 pak jako civilista i s první manželkou (rodačkou z Karlových Varů) do Izraele vycestoval.

Vybral si život v nové zemi místo slibné vojenské kariéry. V Izraeli musel zpočátku pracovat na podřadných pozicích (v auto myčce), později se stal civilním zaměstnancem armády. V roce 1956 se musel do vojenské uniformy při druhé arabsko-izraelské válce (Suezské krizi) vrátit. Tehdy se znovu vyznamenal – díky znalosti plánů palby - pomohl úspěšně splnit bojový úkol. Izraelci ho poté povolali do kurzu velitelů dělostřeleckých baterií a vrátili mu hodnost z původní čs. armády. Do odchodu do důchodu pak pracoval jako taxikář.

11. Jana Březinová

Navrhovatel: Vít Rakušan

Osvojit: Vít Rakušan

Jana Březinová je zdravotní sestra. V krizi způsobené koronavirovou pandemií se ale vrátila do nemocnice v Litomyšli a pomáhala. Přes to, že ve věku 64 let má za sebou rakovinu plic a patří tedy do té nejohroženější skupiny.

Nominujeme ji na státní vyznamenání za její hrdinství, odhodlání pomáhat a jít v době potřeby s kůží na trh a příkladem.

III. Medaile za zásluhy

1. Prof. Ing. Dalibor Biolek, CSc. – v oblasti techniky

Navrhovatel: Radovan Vích

Osvojitel: Radovan Vích

Prof. Biolek je vhodný kandidát na udělení státního vyznamenání pro jeho celoživotní zásluhy v oblasti vědy. Prof. Biolek je světově uznávaný odborník (4000 citací jeho publikačních výstupů) v oblasti vojenské vědy a výzkumu. Patří mezi nejvýznamnější akademické pracovníky Univerzity obrany garantující nosné studijní programy. Během své pedagogické činnosti na Univerzitě obrany se zasloužil o přípravu stovek důstojníků Armády České republiky. Velmi úspěšně propojuje poznatky ze svého špičkového teoretického výzkumu v oblasti polovodičových prvků se vzděláváním a přináší tak do prostředí armády tolik potřebné poznatky o technologickém rozvoji ve světě.

Jeho výzkumná práce je zaměřena na moderní mikroelektronické funkční bloky pro analogové zpracování signálů. Od r. 2008 se jeho výzkumný tým zabývá perspektivními nanoelektronickými součástkami typu memristor pro výpočetní systémy nové generace, paměti s extrémně vysokou hustotou záznamu, systémy umělé inteligence a elektronické obvody napodobující chování živých organismů. Dále se zabývá fyzikálním a matematickým modelováním složitých systémů (např. kolektivního chování neuronů v mozku).

K jeho nejvýznamnějším výsledkům, které jsou akceptovány a využívány celosvětově, patří především: *Mikroelektronika a analogové zpracování signálů*: 2003: Aktivní mikroelektronický prvek CDTA (Current Differencing Transconductance Amplifier). V spolupráci s EUROPRACTICE vyroben první čip CDTA v CMOS technologii. Dnes

celosvětově využíváno, stovky citací na WoS, CMOS i bipolární implementace, mnoho aplikací pro lineární i nelineární zpracování signálu (např. v biomedicíně – integrované obvody s extrémně nízkou spotřebou energie pro chytré pilulky apod.).

2. Radek Balcárek – o územně samosprávný celek v oblasti kultury

Navrhovatel: Kolektiv organizačního štábu mezinárodního projektu Königgrätz

1866 - vzpomínkových akcí na největší bitvu v české historii

Osvojitel: Zdeněk Podal

Za dlouholetou organizačnickou činnost při pořádání pietních vzpomínkových akcí, propagaci našich historických tradic a péči o památky na padlé vojáky.

Pan Radek Balcárek již čtyřicet let úspěšně propaguje historické tradice města Hradce Králové, Královéhradecký kraj a Českou republiku při organizování mezinárodních vzdělávacích akcí a pietních akcí, především formou autorství a realizace projektu vzpomínkových akcí na největší válečné střetnutí na českém území v historii, prusko-rakouskou bitvu u Hradce Králové 1866, souhrnně nazvanou projekt Königgrätz 1866. Tento projekt slaví v letošním roce 28 let úspěšného trvání a je pevným a významným pilířem cestovního ruchu, pro

vojensko-historické, vědecké a pedagogické návštěvníky z celého světa. Projekt, který pan Radek Balcárek vede a aktivně organizuje, měl několikrát záštitu prezidenta republiky a pan Balcárek byl mnohokrát oceněn vyznamenáními a plakety nejrozličnějších institucí, úřadů, spolků a politiků, či armádních hodnostářů z ČR a zahraničí.

Kromě projektu Königgrätz 1866 je pan Radek Balcárek i poradcem historických filmů a podílel se na realizaci více jak 15 významných filmech, např. Der Neunte Tag v režii oscarového Volkera Schlöndorffa, dále ve filmech Bathory, Hlídač č. 47, Lidice, Colette, Fotograf a naposled ve čtyřdílném filmu Marie Terezie. Filmy Lidice a Hlídač č. 47 získaly mj. 5 Českých lvů.

3. Ing. Alexander Miasnikov, CSc. – v oblasti vědy

Navrhovatel: Zuzana a Petr Smutní

Osvojitel: Stanislav Berkovec

Alexander Miasnikov pracoval zpočátku v Ústavu jaderného výzkumu (ÚJV) ČSAV v Řeži v oddělení teoretické reaktorové fyziky od roku 1993 v Státním úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB). Po dovršení nároku na důchod pracoval ještě cca 16,5 roku (a odborného života se zúčastňuje dosud). Byl oceňován zejména v zahraničí. Pro jeho činnost byl vybrán pro uvedení v celosvětovém „Who is who Among Executives & Professionals“ (Kdo je kdo...) a odměněn zlatou medailí za příspěvek k rozvoji jaderné energetiky, udělanou Výzkumným centrem RSFR I.Kyryčatova k 70letému výročí spuštění prvního atomového reaktoru v Eurasii. Zabýval se teorií heterogenních jaderných reaktorů a to jak teoretickými otázkami, tak i konkrétními výpočty reaktorů, rovněž problémem optimalizace provozních stavů reaktoru jak zpočátku těžkovodních, tak na programu lehkovodních reaktorů (typu VVER). Zabýval se výpočty provozních stavů, využitím provozních měření ke zvýšení přesnosti makrovýpočtů i otázkami bezpečnosti aktivních zón jaderného reaktoru. Většinou měl funkce odborné. Byl např. vedoucím samostatného tématu "Využití sovětských kódů pro potřeby ČSSR", hlavním řešitelem neutronově-fyzikální části DÚ "Neutronické, teplotnické a mechanické charakteristiky AZ" v úkolu státního plánu "Bezpečnost JEZ". Dále byl hlavním řešitelem části pro ÚHI DÚ05 "Neutronově-fyzikální problémy bezpečnosti provozu JE" USP AOI-159-821, "Bezpečnost jaderných elektráren". V SÚJB byl vedoucím oddělení, rezignoval po dovršení 65 let a nadále se zabýval problematikou svázanou s jaderným palivem a aktivní zónou reaktoru i jako hodnotitel bezpečnostní dokumentace či jako inspektor JB.

Zavedl např. systém hodnocení výpočetních programů důležitých pro bezpečnost (SÚJB VDS 030) a zpracoval Systém hodnocení bezpečnostních zpráv – dokumentace (Pyramidální struktura splnění bezpečnostních požadavků v elektronické databázi ISSUES). Byl stálým členem skupin expertů OECD – CSNI/NEA WGFS (Working Group on Fuel Safety) pro bezpečnost jaderného paliva, OECD – CSNI/NEA SEGFM (Special Expert Group On Fuel Safety Margins) pro bezpečnostní limity a rezervy paliva pro bezpečnost provozu paliva, TWG-FTP (Technical Working Group on Fuel Performance and Technology)

pro chování paliva v souvislosti s technologií jejich výroby.

Řadu let měl výběrové přednášky vztahující se k palivu, aktivní zóně a bezpečnostním

rozborům pro poslední ročníky fakult FJFI a FS (ale i v zahraničí pro kurzy pořádané propracovníky v jaderné energetice např. v USA, Ukrajině, ...)

Nikdy nebyl členem KSČ. Byl členem Vědecko-technické společnosti a po roce 1989 byl zvolen (v podstatě všemi hlasy) předsedou pobočky při ÚJV.

4. Jaroslav Falta – v oblasti sportu

Navrhovatel: Ivo Helikar

Osvojil: Stanislav Berkovec

Zatímco na některé významné špičkové československé sportovce náš stát nezapomněl, případ ve své době nejlepšího světového motokrosového jezdce a vicemistra světa této prestižní neolympijské motocyklové disciplíny, Jaroslava Falty, zůstává stále ještě nedořešený.

Falta se stal v celostátní motoristické anketě tzv. „Motokrosařem století“, mezi motocyklovými sportovci všech disciplín obsadil druhé místo, hned za legendárním Františkem Šťastným a před další československou legendou, desetinásobným mistrem Evropy v terénních motocyklových soutěžích a šestinásobným vítězem Mezinárodní šestidenní motocyklové soutěže enduro, Květoslavem Mašitou. Faltův příběh dodnes rezonuje v motoristických sportovních kruzích po celém světě, ještě stále se o něj zajímá nejen Evropa, ale například i USA nebo Austrálie. I když se už dnes po čtyřiačtyřiceti letech jistě nedá zcela odčinit křivda, která byla v roce 1974 na tomto sportovci spáchána sovětskou výpravou a potom zejména československými svazarmovskými funkcionáři, státní vyznamenání by přinejmenším upozornilo na to, že zástupcům České republiky není lhotejně, jak se zachovali jejich českoslovenští předchůdci v sedmdesátých letech minulého století a byla by pro bývalého, letos už sedmašedesátiletého motokrosaře Faltou určitou formou satisfakce za křivdu, která na něm byla spáchána.

Sportovní příběh motokrosaře Jaroslava Falty:

V roce 1974 Jaroslav Falta na českém stroji ČZ bojoval o titul mistra světa královské motokrosové třídy 250 se sovětským jezdce Genadijem Mojsejevem, sedlajícím rakouskou značku KTM. Falta musel několikrát během sezóny odstoupit pro nezaviněnou technickou závadu svého motocyklu. Neměl však na výběr, starty na kvalitnější zahraniční technice byly tou dobou u nás oficiálně zakázány a jen zmínka o přechodu k zahraniční značce nebo stále klesající úrovni motocyklů ČZ, vyvolávala hněv nadřízených orgánů, po nichž často následovala i různá nebezpečná udání, případně dokonce potrestání.

Přes tento technický hendikep si Jaroslav Falta udržoval až do posledního závodu seriálu mistrovství světa roku 1974 naději na získání titulu mistra světa a po

závěrečném podniku MS se dokonce stal na krátkou dobu mistrem světa tehdejší královské motokrosové třídy 250.

Závěrečný podnik této třídy se v roce 1974 odehrával ve švýcarském Wohlenu. Chtěl-li Falta získat titul světového šampiona, musel v jedné ze dvou rozjížděk zvítězit a ve druhé dojet nejhůře třetí. Bylo to způsobeno větším počtem jeho odpadnutí na technickou závadu proti stroji KTM, sovětského jezdce Mojsejeva. Sovětská výprava, která částečně rovněž startovala na československých motocyklech ČZ, se však k tomuto startu postavila velice nesporně. Nejen, že do Wohlenu povolala jednoho jezdce navíc, který měl za úkol Faltu vyřadit ze hry o titul, ale i další sovětské jezdci měli rozkaz našeho jezdce z dobře rozjeté jízdy násilně odstranit. Sovětské jezdci do něj soustavně naráželi a blokovali ho po celou rozjíždku. Těchto ataků se zúčastnil i Faltův největší soupeř v boji o titul, Genadij Mojsejev. I on si na Faltu jedno kolo počkal, pak se rozjel před jeho motocyklem a nesporně ho zdržoval. Všimli si toho diváci podél trati, kterým se chování sovětské výpravy nelíbilo, a dávali to stále silněji najevo. Československý závodník dokončil první jízdu na třetím místě. Po startu druhé jízdy (podnik se v té době jezdil na dvě čtyřicetiminutové rozjíždky) došlo v úvodní zatáčce k hromadnému pádu a závod měl být podle pravidel Mezinárodní motocyklové federace FIM zastaven a start opakován. Tomu však na poslední chvíli zabránil ředitel závodu, dovozce značky KTM pro Švýcarsko, a závod proti regulím pokračoval dál. V té chvíli přišla řada na sovětského jezdce Viktora Popenka, který jel rovněž na továrním motocyklu ČZ a do Wohlenu přijel evidentně s rozkazem Faltu poškodit. Počkal si na něj před zatáčkou a z boku do něj narazil takovým způsobem, že padajícímu Faltovi dokonce roztrhl dres (existuje fotografie tohoto momentu, která byla v roce 1974 otištěna ve světových médiích a později také na obálce druhého vydání knížky *Ukradený titul* (2004), popisující tyto události. Na trati ve Wohlenu se zvedla nevídaná divácká vlna nevole, návštěvníci závodu začali dokonce po sovětských jezdci házet různé předměty a nakonec je vyhnali z tratě. Závod pokračoval dál a Falta se v posledním kole probjoval na první místo, v rozjíždce zvítězil a stal se mistrem světa. Titul mu však patřil pouze půl hodiny. Sovětská výprava podala na Faltu protest kvůli údajnému předčasnému startu a protest mezinárodní jury po hlasování všech svých členů, včetně sovětského vedoucího výpravy a ředitele závodu, uznala. Faltovi tak byla připsána minutová penalizace, i když šlo o sporný případ a do startovacího zařízení ve skutečnosti narazila ve chvíli startu minimálně polovina jezdeckého pole. Naše výprava se proti tomuto rozhodnutí na místě odvolala a spor se měl dořešit až po dvou měsících od „zeleného stolu“ na podzimním kongresu FIM v San Marinu.

Až potud hrála zápornou roli sovětská výprava. Vše další a bohužel také rozhodující, už bylo v rukou československých funkcionářů, kteří svým jednáním způsobili, že Falta o titul skutečně přišel. Z pražského sídla Svazarmu v pražské Opletalově ulici, mělo podle sportovních řádů na adresu federace FIM přijít oficiální odvolání domácí sportovní autority proti rozhodnutí jury závěrečného závodu, ale nikdo z československé strany se už neozval. Možná po nařízení z nejvyšších politických míst, možná jen z alibismu funkcionářů a pochopitelného strachu o kariéru.

Na podzimní kongres FIM odjeli do San Marina tři prověřeni funkcionáři, Haken, Křivka a Kopečný, s politicky motivovaným příkazem, že odvolání podané

vedoucím naší výpravy ve Wohleu mají smést ze stolu, aby se o něm vůbec nezačalo jednat. Belgický předseda motokrosové mezinárodní motokrosové komise FIM, pan René Brunel, který dostal případ na starost, si byl dobře vědomý, že do sportu vstupuje tímto případem politika, a proto chtěl rozhodování československým funkcionářům usnadnit. Připravil tedy podle platných pravidel FIM řešení, jehož přeložená kopie se po letech objevila v trezoru pražské motoristické Dukly s dopsaným dovětkem jednoho z funkcionářů kongresu, konstruktéra Jana Křivky. Jeho rukou tam byla připsána krátká věta: „Nesmí se zveřejnit.“ Podle překladu oficiálního návrhu zprávy se měl Falta vrátit na první místo, a minutová penalizace se měla proměnit v pouhou symbolickou důtku. Více se udělat v danou chvíli nemohlo, protože existovalo hlasování o přestupku, podepsané členy mezinárodní jury zkoumaného podniku. Zároveň československým funkcionářům nabídl, že, pokud by to mohlo u nich doma v socialistickém Československu, satelitu SSSR, přinést nějaké neblahé politicky motivované důsledky, vůbec se nemusí na jednání komise dostavit. Naši zástupci na zasedání přesto přišli a bod, který pojednával o revizi rozhodnutí o udělení titulu mistra světa pro rok 1974, stáhl vedoucí československé výpravy Oldřich Haken z jednání. Nechtěl riskovat politickou domácí odvetu, proti Sovětskému Svazu se přece nemohlo protestovat ani na sportovním poli. Takové bylo oficiální politické stanovisko naší země. Českoslovenští funkcionáři se tedy postavili proti vlastní sportovní reprezentaci i proti domácí značce motocyklu. Podle pozdějších překvapených reakcí ústředí federace FIM to vypadalo, že vedoucí československé delegace Oldřich Haken nezastupuje na světovém kongresu FIM svou zemi, ale pouze rakouskou značku KTM. O incidentu a rozhodnutí se psalo doslova po celém světě, případ plnil sportovní stránky novin, samozřejmě kromě naší země a Sovětského Svazu. V Československu dostal Jaroslav Falta i jeho tzv. realizační tým zákaz mluvit o tom, co se ve švýcarském Wohleu ve skutečnosti odehrálo. Československá veřejnost se o pravých příčinách odebrání Faltova titulu mistra světa dozvěděla teprve po revolučním roce 1989.

Dnes jsou u nás okolnosti tohoto případu dávno známé. Z Parlamentu ČR odešel do prezidentské kanceláře už třikrát návrh na udělení státního vyznamenání Jaroslavu Faltovi, poprvé ho ještě v devadesátých letech minulého století navrhl bývalý československý reprezentant v hokeji, pan Gustav Bubník.

Falta v dalším roce přišel o světový titul znovu, i když byl v roce 1975 opět nejlepším světovým jezdcem a byl dokonce na začátku seriálu na čele průběžného pořadí šampionátu. Onemocnění slinivky ho totiž vyřadilo na půl roku ze světových i domácích tratí. Do MS se tak mohl vrátit až na začátku roku 1976, kdy už bohužel strakonické motocykly ČZ světovému technickému pokroku zdaleka nestačily. Přišel však také o další jedinečný úspěch své sportovní disciplíny. Kvůli nemoci nemohl být nominován do československého reprezentačního týmu pro podniky mistrovství světa družstev roku 1975. A československý tým (Baborovský, Churavý, Nováček, Velký) v Motokrosu národů, MS družstev třídy 500, zvítězil a dosáhl na největší úspěch našeho motokrosu v historii tohoto sportu. I tento triumf bohužel Jaroslava Faltu minul.

5. Ing. Karel Blahna – v oblasti bezpečnosti státu

Navrhovatel: Stanislav Berkovec

Osvojitel: Stanislav Berkovec

Brigádní generál v.v. Ing. Karel Blahna se narodil 11. března 1952 v Praze. Jeho cesta k armádě začala v patnácti letech na Vojenské škole Jana Žižky z Trocnova v Opavě. Po maturitě v roce 1970 byl přijat na vysokou vojenskou školu pozemního vojska a po jejím úspěšném skončení byl 1. srpna 1974 přijat v hodnosti poručíka za důstojníka z povolání.

Svou profesionální kariéru zahájil u 10. motostřeleckého pluku v Janovicích nad Úhlavou jako náčelník štábu praporu a velitel praporu. V září 1980 byl vyslán k tříletému internímu postgraduálnímu studiu Vojenské akademie Antonína Zápotockého v Brně (VAAZ obor velitelsko štábní – zpravodajský). Po skončení studia působil u 4. tankové divize v Havlíčkově Brodě (zpravodajský náčelník).

V prosinci 1987 byl vyslán k dvouletému dálkovému studiu jazyků na VAAZ (anglický jazyk), v němž pokračoval ještě od ledna 1990 na téže škole dalším pětiměsíčním kursem anglického jazyka. To spolu s jeho předchozím vojenským vzděláním a službou umožnilo, že byl na základě úspěšného výběrového řízení 1. listopadu 1990 v hodnosti podplukovníka přemístěn ke generálnímu štábu ČSA s určením pro funkci velitele praporu rychlého nasazení mírových sil OSN výcvikového střediska MS OSN v Českém Krumlově, kde absolvoval výsadkový výcvik. Jádrem tehdejšího praporu tvořili převážně výsadkáři. Výcvik byl náročný – nikdo v té době nevěděl, v jaké části světa budou naši vojáci nasazeni. V té době se například mluvilo o Kambodži. Nebylo výjimkou, že vojáci absolvovali v rámci cvičení zrychlený přesun terénem z Vimperka třeba až do Českého Krumlova. V rámci této služby absolvoval dva kursy pro velitele a štábní pracovníky misí OSN ve Vídni a v dubnu 1992 byl odvelen jako velitel praporu do mise UNPROFOR, v níž strávil 12 měsíců. Jako první československý velitel zde působil v Sektoru jih v takzvané Srbské krajině v Chorvatsku, v úseku Plitvických jezer v sektoru s prapory z Francie a Keni. (Základna Korenica – Borje). Zde musel řešit nejen složitý problém na horké půdě krvavého chorvatsko-srbského konfliktu zanikající jugoslávské federace.

Jedním z nebezpečných rozkazů, kterým se tehdy musel podrobit, byla výstavba kontrolních Check pointů hluboko v zázemí od fronty mezi zneprátenými stranami. Velel také dnes už legendární operaci, kdy se našim vojákům podařilo zachránit Francouze, kteří byli obklíčeni chorvatskými vojáky. Osobně za to jemu i jeho tehdejší podřízeným, ke kterým patřili také generál Petr Pavel a Aleš Opat, poděkoval tehdejší francouzský ministr obrany.

Po návratu z mise působil ve funkci zástupce velitele divize organizačního prvku 4. motorizované divize a od 1. června 1994 stál ve funkci zástupce velitele u zrodu 4. brigády rychlého nasazení. Dne 2. května 1995 byl opět povolán do mise OSN UNCRO, což byla de facto opět mise UNPROFOR na území Chorvatska. K jejímu přejmenování došlo pod tlakem chorvatského prezidenta Franjo Tudjmana v březnu 1995 na „novou misi pro navrácení důvěry“ pod názvem United Nations Confidence Restoration Operation in Croatia (UNCRO). Karel Blahna zde již jako plukovník působil jako zástupce velitele sektoru JIH, kdy po drtivé chorvatské ofenzivě OLUJA a rezignaci kanadského generála Foranda musel převzít pod své velení v říjnu sektor, tvořený jednotkami z Kanady, České republiky, Keni a Jordánska. Činnost v této misi ukončil 19. prosince 1995 a od února 1996 opět působil ve funkci zástupce velitele 4. brigády rychlého nasazení, ale již 1. října 1996 se stal velitelem 1. mechanizované brigády, od července 1997 zastával funkci zástupce náčelníka

štábu Velitelství pozemního vojska. Neustále změny v organizaci tehdy se stále transformující Armády ČR jej zavedly i do funkce poradce ministerstva obrany u ministerstva zahraničních věcí ČR a také do dalšího vzdělávání od Vyššího akademického kurzu Generálního štábu AČR při Vojenské akademii v Brně (1997) až po kurzy zahraniční (1999 – kurz anglického jazyka ve vojenské jazykové škole v britském Beaconsfieldu, 2001 – tříměsíční kurz pro vyšší důstojníky v Královské akademii obranných studií v Londýně).

Rozkazem prezidenta republiky byl s účinností od 20. března 2001 povýšen na brigádního generála a téhož roku se v červnu stal zástupcem velitele pozemních sil. V únoru 2003 odešel do zálohy. V květnu 2012 jej ministr obrany ČR vyznamenal Křížem obrany státu za „významný podíl na získání velice pozitivního mezinárodního ohlasu na působení naší jednotky na území bývalé Jugoslávie“ v misích UNPROFOR a UNCRO.

Brigádní generál ve výslužbě Karel Blahna byl jedním z velitelů, kteří převzali odkaz druhoválečných předchůdců i těch velitelů, kteří poprvé vyjeli v historii našeho novodobého státu do operace Pouštní štít a Pouštní bouře. Spolu s nimi dokázal, že čeští vojáci patří mezi nejlepší.

Já sám jsem s ním absolvoval několik výjezdů na frontě během svých tří cest jako válečný reportér v devadesátých letech v době jugoslávského konfliktu. Jeho rozhodné, klidné a odvážné velení spolu s vrozenou diplomacií mnohokrát zabránilo obětem na životech civilistů i vojáků a pomohlo vyřešit vypjaté situace. Jsem přesvědčen o tom, že si zaslouží ocenění - medaili za zásluhy.

6. Tomáš Cihlář – v oblasti vědy

Navrhovatel: Tomáš Martínek, Vít Rakušan

Osvožil: Tomáš Martínek, Vít Rakušan

Tomáš Cihlář je český biochemik a virolog. Je viceprezidentem pro virologii americké společnosti Gilead Sciences, kde vede Department of biology s týmem stovky vědců, kteří se zabývají vývojem antivirotik. Odhaduje se, že na světě se jen přípravky proti HIV, které vyrábí firma Gilead Sciences, léčí asi 12 milionů lidí.

Vystudoval VŠCHT v Praze, obor kvasná chemie a bioinženýrství. Postgraduální studium absolvoval v Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR a v roce 1994 získal titul kandidáta věd. Zabýval se výzkumem antivirových látek v oddělení profesora Antonína Holého. V tomtéž roce odešel na postdoktorandskou stáž do USA k firmě Gilead Sciences a jako vědecký pracovník se zde zabýval vývojem antivirotik na bázi nukleotidových analogů, zejména přípravku Viread, který se stal hlavním lékem proti infekci HIV.

Stal se viceprezidentem firmy Gilead Sciences pro virologii a v této funkci vede tým téměř stovky vědců pracujících na výzkumu nových látek pro léčbu HIV, virové hepatitidy B, respiračních infekcí a dalších virových onemocnění, jako například Ebola, MERS, horečka dengue. Na řadě těchto projektů stále úzce spolupracuje s vědci z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR (ÚOCHB), zejména Zdeňkem Havlasem a Zdeňkem Hostomským a se skupinou Radima Nencky Design léčiv a medicínální chemie, která se zabývá vývojem sloučenin, které jsou schopny zastavit replikaci důležitých lidských patogenů pomocí zablokování remodelace buněčných membrán těmito viry vyvolanou.

V současné době koordinuje výzkum inhibitorů HIV, které jsou zaměřeny na enzym integrázu nebo brání tvorbě virové kapsidy. V poslední době se zabývá nízkomolekulárními agonisty TLR7 (Toll-like receptor 7). Receptory TLR7 rozeznávají jednovláknovou RNA v endosomech a hrají roli v přirozené antivirové imunitě. Tyto látky by měly napomoci k eliminaci rezervoáru HIV v T-lymfocytech a úplnému vyléčení pacientů s HIV.

Ve firmě Gilead Sciences se podílel na vývoji přípravku Remdesivir, původně určeného k léčbě Eboly. Epidemie Eboly však skončila dříve, než mohl být nový lék otestován. Remdesivir se mezitím ukázal jako potenciálně účinný k léčbě koronavirové infekce a v současnosti firma poskytla 5 000 dávek k experimentálnímu využití v Číně a čtyřem stovkám pacientů v 50 dalších státech včetně České republiky.

7. Václav Smil – v oblasti vědy

Navrhovatel: Tomáš Martínek

Osvožil: Tomáš Martínek

Václav Smil je kanadský vědec českého původu, emeritní profesor University of Manitoba ve Winnipegu. Jeho názory i publikace ovlivňují nejbohatší lidi na světě k větší společenské odpovědnosti.

Narodil se v Plzni během druhé světové války. V roce 1965 získal doktorát z přírodních věd na katedře ekonomické geografie na Karlově univerzitě v Praze. V roce 1969 z Československa emigroval, nejprve do Spojených států. Studoval pak na Pensylvánské státní univerzitě ve Filadelfii, kde v roce 1972 získal titul Ph.D.

Vystudoval přírodní vědy, ale není specialistou v žádném konkrétním oboru. Věnuje se interdisciplinárnímu výzkumu v oblastech energetiky, životního prostředí, vývoje obyvatelstva, produkce potravin a technických inovací.

Do roku 2011 působil jako vysokoškolský profesor na Fakultě životního prostředí a geografie University of Manitoba ve Winnipegu, kde vyučoval předměty zabývající se energií, atmosférickou změnou, hospodářským a technologickým vývojem v Číně, populačním a ekonomickým vývojem ve světě.

Smil dosud napsal necelé čtyři desítky knih (v létě 2014 dokončoval třicátou sedmou), řadu z nich o energetice a životním prostředí. Až do roku 2017 nevyšla žádná Smilova kniha v češtině.

Smilovy knihy obdivuje druhý nejbohatší muž světa, Bill Gates; četl prý většinu ze 44 Smilových podstatných děl. Bill Gates financuje projekty spojené s vývojem antivirotik i na koronaviry nebo vývoj bezpečné jaderné energetiky. Smil se soukromě stýká také se zakladatelem Facebooku Markem Zuckerbergem, který v rámci sociální sítě umožnil šíření důležitých informací ohledně koronavirové nákazy a omezil šíření neověřených poplašných zpráv. Je členem Královské vědecké společnosti. Obdržel cenu Americké asociace pro vědecký pokrok za popularizaci vědy a techniky. Časopis Foreign Policy jej v roce 2010 zařadil mezi stovku nejvlivnějších lidí světa. Druhý nejbohatší muž světa, zakladatel Microsoftu

Bill Gates, ho označuje za jednoho z nejinspirativnějších a nejzajímavějších intelektuálů současnosti. Smil je také držitelem druhého nejvyššího kanadského vyznamenání Order of Canada.

8. Doc. Ing. Zdeněk Trojan, CSc., EUR ING – v oblasti techniky

Navrhovatel: Petr Dolínek

Osvožil: Petr Dolínek

Doc. Trojan se během svého profesně aktivního života stal uznávaným odborníkem v oblasti chemického strojnictví. Toto postavení získal díky svému celoživotnímu názoru na práci inženýra, která musí být tvořivou aplikací vědeckých principů a která spočívá ve vývoji nebo navrhování staveb, strojů, aparátů a výrobních procesů anebo v jejich provozování při respektování funkčních a ekonomických požadavků při dodržování pravidel nenarušování životního prostředí. Tento přístup k inženýrské práci si začal vytvářet při studiu na fakultě strojního inženýrství Českého vysokého učení technického v Praze. Studium ukončil v roce 1959 státní zkouškou a obhajobou diplomové práce ve specializaci chemických a potravinářských strojů. Nastoupil do zaměstnání ve strojírenském podniku Chepos – ZVU Hradec Králové, kde několik let pracoval jako konstruktér, projektant a vývojový pracovník v útvaru technického rozvoje zaměřeného na výpočty a navrhování unikátních zařízení pro plynárenské a koksochemické provozní technologie. Jednalo se o strojná zařízení určená pro provozní soubory dodávané do tlakových plynáren v Úžíně, Vřesové a Litvínově a pro chemické části koksoven v Košicích, Třinci a Ostravě. Kromě navrhování těchto zařízení prováděl procesní a pevnostní výpočty a vyvíjel konstrukční řešení jednotlivých různých strojů, aparátů a zřízení (převážně tepelných výměníků, absorpčních a adsorpčních kolon) určených pro technologické výrobní celky domácích podniků i k exportu do řady zemí. Významnou měrou se podílel na návrhu poloprovozního zařízení určeného o ověření technologie odstraňování kysličníků síry z kouřových plynů tepelných elektráren vyvinuté VÚAnCh (Výzkumný ústav anorganické chemie) Ústí n. L., které bylo prvním domácím zařízením na čištění emisí kysličníků síry. Účastnil se testování a vyhodnocování tohoto zkušebního souboru v uhelné elektrárně v Poříčí.

Po několika letech zaměstnání v Chepos – ZVU byl pozván k účasti do konkurzního řízení na výběr pedagogicko – vědeckého pracovníka na Strojní fakultě ČVUT. Byl přijat a jako pracovník Katedry chemických a potravinářských strojů orientoval své pedagogické a vědeckovýzkumné zaměření do oblasti difúzních pochodů a zařízení, na ekologickou techniku, výrobní linky chemického průmyslu a plánování, projektování a provozování chemických výroben.

V pedagogické činnosti věnoval hlavní pozornost praktickým seminářům, laboratorním a poloprovozním měřením, konstrukčním cvičením, seminárním a diplomovým pracím, což považoval za rozhodující součást vzdělávacího procesu, který má připravovat studenty strojních fakult na výkon inženýrské profese. V této souvislosti kladl také důraz na spolupráci s výzkumnými a průmyslovými subjekty; zajišťoval studentům konzultace s odborníky, organizoval exkurze a studijní pobyty

v podnicích při řešení seminárních a diplomových prací. Mimo pedagogickou činnost vykonávanou na Strojní fakultě přednášel na několika podnikových institutech, odborných kurzech a přednášel v postgraduálním vzdělávání.

Podobně jako v pedagogické činnosti se i v oblasti vědeckovýzkumné zaměřoval především na výzkum a vývoj konkrétních strojních zařízení. V části věnované teoretickému výzkumu se zabýval oblastí hydrodynamiky a přenosových dějů doprovázející kapalinový film stékající po různě tvarovaných plochách a jeho aplikací v absorpčních aparátech. Projekty charakterizované vývojem zařízení určeného k realizaci vycházely především z potřeb a požadavků zadávaných výrobními podniky a ústavy aplikovaného výzkumu. Hlavními subjekty této spolupráce byly nejčastěji ZVU Hradec Králové, Královopolská strojírna Brno, FEROX Děčín, CHEMICKÉ ZÁVODY Litvínov, Spolana Neratovice, Kaučuk Kralupy, Drůbežářský průmysl Praha, Chemoprojekt Praha, Cheming Pardubice, Potravinoprojekt Praha, VÚ potravinářské a chladicí techniky Hradec Králové, VÚ chemických zařízení Brno, Ústav pro výzkum, výrobu a využití radioizotopů Praha, ČS úřad pro normalizaci a měření a další. Z této spolupráce vznikla řada zajímavých inovativních řešení; např. konstrukční návrh prvního v Česku vyrobeného reverzně osmotického zařízení ROS 300 na výrobu vysoce čisté vody (pro ZVU HK), spolupráce na vývoji prototypu vysokogradientního separátoru paramagnetických nečistot se supervodivým magnetem na konečné dočišťování kaolinu (spolupráce s VÚPChT HK, pro Kaolinové závody Kaznějov), návrh strojního zařízení pro delipidaci vaječných žloutků (pro Drůbežářský průmysl Praha). Podílel se na výzkumných pracích zaměřených na problematiku výchovy k péči o životní prostředí a pro několik ročníků připravil pro zájemce ze studentů doplňkové studium k ekologickým aspektům strojnických konstrukcí a projektů.

Je autorem sedmi a spoluautorem dvou učebních textů. Autorsky se podílel na desítkách výzkumných zpráv a časopiseckých publikací. Je držitelem tří patentů (AO). Přednesl celou řadu přednášek a odborných příspěvků na konferencích a seminářích.

Podílel se také na manažerském zabezpečování chodu katedry a fakulty. Byl např. tajemníkem katedry a zástupcem vedoucího katedry a v období přestavby studia koncem sedmdesátých let se účastnil práce přestavbové komise a zasadil se o výraznou modernizaci učebních plánů oboru. Řadu let vykonával funkci vědeckého tajemníka strojní fakulty.

Doc. Trojan se dlouhodobě věnuje činností v odborných vědeckotechnických společnostech. Členem Vědeckotechnické společnosti se stal v šedesátých letech minulého století. Zapojil se do aktivit Strojnické společnosti v její odborné sekci pro chemická zařízení. Jako její sekretář měl hlavní podíl na pořádání vědeckotechnických konferencí, seminářů a dalších odborných akcí v oblasti chemického strojnictví a strojnické problematiky chemického průmyslu. Inicioval několik let trvající řetěz střídajících se tří konferencí – konstruktérů/ projektantů/ údržbářů chemických zařízení. Ve stejném období byl několik let vědeckým sekretářem sekce chemického strojnictví opakovaně Českou společností chemického inženýrství pořádaných domácích a mezinárodních kongresů CHISA (Chemické inženýrství, strojírenství, automatizace). Po společenských změnách se

stal předsedou zrekonstruované České strojnické společnosti a také členem hlavního výboru ČSChI. Podílel se rovněž na přeměně VTS na asociaci samostatných vědeckotechnických a inženýrských společností – na Český svaz vědeckotechnických společností. Po zvolení do jeho čela v roce 1992 se Svaz stal největším sdružením inženýrských a technických odborníků. ČSVTS se brzy stal uznávaným zástupcem této české komunity ve Světové federaci inženýrských organizací a v Evropské federaci národních inženýrských asociací. Doc. Trojan je kromě uvedených dvou odborných společností také tradičně členem Chemické společnosti a Biotechnologické společnosti a Asociace strojních inženýrů. Je jedním z prvních autorizovaných inženýrů – členů České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, k jejímuž vzniku také výrazně přispěl.

Po listopadových změnách vstoupil do politického života a stal se zastupitelem městské části Praha 6. V roce 1992 byl zvolen do České národní rady, která se po rozdělení Československa stala Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky. Zde si přibral další oblast zájmu – lidská práva. Ve sněmovně pracoval jako místopředseda výboru petičního a pro lidská práva a dále se rovněž účastnil jednání výboru pro vědu a vzdělání, kde se podílel na přípravných pracích na dokumentech z oblasti vědní politiky, které se dotýkaly i transformace Akademie věd ČR. Byl členem komise pro přípravu nového vysokoškolského zákona. Sněmovnou byl schválen za člena české delegace k Parlamentnímu shromáždění Rady Evropy. S ohledem na vyřízení veřejnými funkcemi postupně utlumil výzkumnou činnost na fakultě, na níž ještě několik let v omezeném rozsahu pouze přednášel. Ve volebním období 1998 – 2002 byl zvolen členem Zastupitelstva hl. m. Prahy. Jako předseda výboru pro vzdělávání ZHMP spolupracoval na převedení kompetenční odpovědnosti ke střednímu školství z ministerstva školství na kraje a Prahu a stál při zakládání tradice Veletrhu pražských středních škol. Dařilo se mu nastavovat nové formy vztahů hl. m. Prahy s pražskými vysokými školami, AV ČR a dalšími vědeckovýzkumnými subjekty působícími na území Prahy. V letech 2002 – 2004 pracoval na Ministerstvu pro místní rozvoj jako poradce ministra a v dalších letech byl poradcem předsedy vlády. Byl členem statutárních orgánů několika společností s účastí státu, respektive hl. m. Prahy. Od roku 2005 je členem správní rady Univerzity Hradec Králové.

Doc. Trojan je dvojnásobným držitelem Zvoníčkovy medaile, udělované Strojní fakultou ČVUT za významný vědecký, výzkumný a vývojový přínos k pokroku v oboru procesních strojů a zařízení a za práci vykonanou pro rozvoj fakulty a nositelem medaile Christiana J. Willenberga, kterou mu ČSVTS udělil jako ocenění mimořádných osobních zásluh o rozvoj vědy a techniky, za osobní přínos k organizování profesního sdružování vědeckotechnické a inženýrské komunity a spolupráce se zahraničními partnerskými inženýrskými asociacemi a za zásluhy o výchovu mladých techniků a inženýrů.

9. Josef Průša – v oblasti techniky a bezpečnosti občanů

Navrhovatel: Ondřej Profant

Osvojitel: Ondřej Profant

Josef Průša je český vývojář 3D tiskáren, majitel firmy Prusa Research, která vyvíjí a vyrábí 3D tiskárny a příslušenství.

Podílel se také na projektu RepRap, což je 3D tiskárna, která se umí částečně sama replikovat a je dostupná jako open-source hardware. Prusa Research se stala nejrychleji rostoucí technologickou firmou ve střední Evropě dle Deloitte Fast 50 2018 s tempem růstu 17118 % za poslední čtyři roky. Kromě toho Josef Průša přednáší o 3D tisku a open-source hardware a na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy vyučoval předmět Arduino.

V době koronavirové epidemie na vlastní náklady vyrobil desítky tisíc ochranných štítů, které daroval zdravotníkům v první linii epidemie. Například Nemocnici Na Bulovce, Ústřední vojenské nemocnici v Praze nebo Fakultní nemocnici v Plzni. Tito lidé patří mezi nejohroženější virem Covid-19 a zároveň pracují v prostředí, kde se nemoc může šířit velmi rychle. Například ve Španělsku bylo ke 30.3.2020 14% z celkového počtu nakažených právě zdravotníků. V situaci, kdy byly ochranné pomůcky v ČR nedostatkovým zbožím, je velmi pravděpodobné, že iniciativa Josefa Průši zachránila desítky, možná stovky lidských životů.

Činnost Josefa Průši navíc nebyla izolovaným počinem – podařilo se mu aktivizovat fanoušky 3D tisku v ČR i po celém světě. Model pro tisk štítů totiž dal k dispozici zdarma jako open source, takže štíty mohou na svých 3D tiskárnách tisknout lidé po celém světě. Dle ohlasů se už tak děje například ve Velké Británii, Francii, Španělsku nebo ve Spojených státech.

10. Renáta Dubcová – v oblasti bezpečnosti občanů

Navrhovatel: Václav Klaus

Osvojitel: Václav Klaus

Ve chvílích největší zdravotní krize, kdy se spousta občanů obávala o své zdraví a život. Kdy se řada sociálních a zdravotních zařízení potýkala s nedostatkem personálu, ochranných pomůcek a naděje ... založila bývalá zdravotní sestra Renáta Dubcová aktivitu „Sestry v záloze“, která v řádu dnů sdružila stovky bývalých zdravotních sester (a desítky lékařských a sociálních zařízení) a řada z nich tak nastoupila do „první linie“.

Bylo to v době hororových zpráv ze zahraničí o úmrtích desítek zdravotníků. Můj obdiv k těmto ženám je proto obrovský, a protože nemohu navrhnout vyznamenat všechny z nich kolektivně – navrhuji jejich zakladatelku.

11. Michal Sadílek – o územně samosprávný celek

Navrhovatel: Petr Gazdík

Osvojlil: Petr Gazdík

Michal Sadílek se narodil v roce 1999 v Uherském Hradišti. Je český profesionální fotbalista, který hraje na pozici záložníka za nizozemský klub PSV Eindhoven.

Dvacetiletý Michal Sadílek se ovšem nevěnuje jen fotbalu. Podílel se i na vzniku charitativního projektu, jehož výtěžek putuje na pomoc nemocným dětem. V průběhu koronavirové krize pomohl ve svém rodném městě. „Rozhodl jsem se podle svého srdce a podpořím celkovou částkou 500 tisíc korun českou nemocnici v Uherském Hradišti a město Uničov. Věřím, že tyto prostředky pomůžou k tomu, aby se sehnalo potřebné vybavení pro lidi v první linii a celkovému uzdravení nás všech. Spolu to zvládneme!“ napsal dvacetiletý záložník na sociální síť.

12. Prof. MUDr. Augustin Svoboda, CSc., dr. h. c. – v oblasti vědy a školství

Navrhovatel: Vlastimil Válek

Osvojlil: Vlastimil Válek

Prof. MUDr. Augustin Svoboda, CSc., dr. h. c., je emeritním profesorem lékařské fakulty Masarykovy univerzity. S touto univerzitou a fakultou je spojena jeho celoživotní odborná pedagogická a vědecká dráha. Na brněnské lékařské fakultě profesor Svoboda v r. 1963 promoval a ve stejném roce nastoupil jako učitel ústavu obecné, později lékařské biologie, kde pracoval až do odchodu do důchodu v r. 2017. Habilitoval se v r. 1984 a v r. 1993 byl jmenován profesorem lékařské biologie. Vědeckou aspiranturu absolvoval na Ústavu experimentální onkologie SAV v Bratislavě.

Jeho vlastním experimentálním oborem byla buněčná biologie. Je znám jako průkopník experimentálního využití modelu kvasinkových protoplastů a jeho laboratoř se stala v 70. a 80. letech referenčním pracovištěm pro aplikaci protoplastů v biologii buňky. Měl významný podíl na rozvoji moderních technik světelné a elektronové mikroskopie a speciální preparační techniky mrazového lámání. Vědeckou odbornost si zvyšoval zahraničními studijními pobyty v Anglii, Švýcarsku a v Maďarsku. Experimentální výsledky publikoval sám nebo se spolupracovníky ve více jak 120 odborných sděleních, převážně v zahraničních časopisech s významným vědeckým impaktem. Jeho publikace mají nepřehlédnutelný ohlas – byly více než 800x citovány. Řada jeho článků je citována i v soudobé vědecké literatuře. Vlastním vědeckým přínosem profesora Svobody jsou originální poznatky o morfogenezi buněčné stěny kvasinek a funkci cytoskeletu ve vývoji tvaru buňky. Tyto poznatky se staly součástí obecného poznání o buněčné úrovni živých systémů.

Nedílnou součástí profesního dráhy profesora Svobody byla výuka studentů. Jeho hlavním výukovým oborem byla molekulární a buněčná biologie a genetika.

Profesor Svoboda se významně podílel na konstituování moderní výuky biologie na lékařských fakultách, neboť to byl právě tento vědní obor, který byl do začátku 60. let zcela podřízen sovětské dogmatické biologii Lysenka a Lepešinské. Mimo konkrétní praktickou výuku se profesor Svoboda podílel i na učebních textech, skriptech a na učebnici Obecné biologie, která se stala všeobecně používaným vysokoškolským výukovým textem. Aktuální poznatky z buněčné biologie a genetiky, a také z jeho experimentální práce, které začleňoval do svých přednášek lékařské biologie, se staly významnou inspirací pro řadu studentů, kteří se později věnovali lékařskému výzkumu.

Soustavně se také podílel na výchově mladých adeptů vědy a mezi jeho přímé žáky patří dva profesori a dva docenti.

Profesor Svoboda se také významně angažoval v organizaci vědeckých setkání domácích i zahraničních, byl členem akademických a vědeckých grémií na lékařských fakultách v Brně, Hradci Králové a v Olomouci, v odborných vědeckých společnostech, v Grantové agentuře ČR atd.

Profesor Svoboda je respektován naší i zahraniční vědeckou komunitou jako vynikající vědec, stratég moderní vědy, nadšený organizátor a skvělý učitel. Jeho zásluhy byly při několika příležitostech oceněny např. čestným členstvím Čs. biologické společnosti, Čs. mikrobiologické společnosti, Stříbrnou medailí Masarykovy univerzity, medailí J. G. Mendela a medailí F. Patočky. Za vynikající spolupráci s maďarskými mikrobiology mu udělila univerzita A. Józsefa v Szegedu v r. 1996 čestný doktorát.

Profesor Svoboda prožil větší část své vědecké a pedagogické dráhy v podmínkách nesvobody, ideologického marasmu a materiální bídy. To, že neemigroval jako mnozí jeho kolegové, na Západ, kde by se jeho nadání a schopnosti snad více rozvinuly, nebylo z nějaké touhy po hrdinství. Chtěl, jako řada jiných kolegů, dělat dobrou práci doma, a pro tuto práci byl ochoten účastnit se prvomájových pochodů, mírových manifestací nebo večerní univerzity marxismu-leninismu. A také byl připraven zaujmout druhořadou pozici ve světové vědě. Nakonec to bylo skutečné hrdinství – jeho vědecké práci se dostalo respektu, a jeho studenti se mohli po r. 1990 rozjet po světě, kde rozhodně nepatřili mezi studenty druhořadé.

Z uvedeného výčtu činností a pracovních výsledků je zřejmé, že profesor MUDr. Augustin Svoboda, CSc., dr. h. c. je mimořádná vědecká a pedagogická osobnost, která významným způsobem přispěla k rozvoji vědeckého poznání a odborné

13. Jiří Netík – v oblasti umění

Navrhovatel: Vlastimil Válek

Osvojitel: Vlastimil Válek

Jiří Netík je rodák z Brna. V současné době je jedním z nejvýznamnějších českých sochařů. Dříve působil jako profesionální hudebník, od roku 1985 se však věnuje sochařství a restaurátorství. Působil jako pedagog při externí spolupráci s Fakultou architektury Vysokého učení technického v Brně, od roku 1996 vyučoval na vyšší

odborné škole uměleckých řemesel v Brně a na psychosomatické klinice v Inse (Německo) jako arteterapeut. Jeho pedagogická činnost v jisté formě pokračuje každoročně ve Slavonicích, kde pořádá kurzy řezbářství a sochařství, které jsou volně přístupné všem zájemcům.

Impulzy k jeho tvorbě jsou témata bible a lidských osudů. Z jeho děl je citelný respekt a úcta ke světu a údělu člověka, podobně jako v dílech středověkých a barokních mistrů. Ohniskem jeho tvorby je jedinec se svými bolestmi, hledáním identity, kořenů a svého místa na zemi. Ve své tvorbě dovede navodit úctu a obdiv k řezbářskému řemeslu. Autorovým rukopisem jsou precizně vypracované detaily výrazů obličeje a anatomické detaily, které dávají najevo autorovu schopnost, zručnost a vnímání zpracovávaného materiálu.

Spojení s jeho hudební minulostí můžeme pozorovat při zhotovování figurálních hlavic pro houslařské dílny.

V posledním čtvrtstoletí se autor plně věnuje výstavním aktivitám – od roku 1982 vystavoval v České republice, na Slovenku, v Rakousku, Itálii, Švýcarsku, Finsku a v dalších zemích. Vystavoval v katedrále Notre-Dame v Paříži a svojí tvorbou zaujal také papeže

14. Jiří Ošecký – o územně samosprávný celek

Navrhovatel: Jana Mračková Vildumetzová

Osvojila: Jana Mračková Vildumetzová

Pan Jiří Ošecký, bývalý dlouholetý starosta obce Vintířov, který bohužel prohrál boj se zákeřnou nemocí 28. července 2019, patřil mezi významné osobnosti Karlovarského kraje.

Byl velkým patriotem, jenž velice rád naslouchal lidem a stále přemýšlel o tom, jak vylepšit prostředí, ve kterém žijí. Za obec, v níž celých 28 let starostoval, doslova dýchal a zasloužil se o její velký rozvoj.

Dokázal nastartovat obrovské změny, které z vesnice na okraji těžební oblasti udělaly místo, kde spokojeně žijí nejenom rodiny s dětmi, ale i senioři. Díky práci pana Ošeckého je Vintířov jednou z mála obcí Karlovarského kraje, ve které roste počet obyvatel.

Nebýt zdravotních problémů, zcela jistě by pro svou milovanou obec pracoval i nadále. Za své činy byl také několikrát oceněn, v roce 2011 se obec pod jeho vedením stala vítězem krajského kola soutěže Vesnice roku a v roce 2017 získal starosta ocenění v anketě Osobnost Karlovarského kraje.

15. Markéta Nováková – o stát

Navrhovatelka: Olga Richterová

Osvojila: Olga Richterová

Markéta Nováková je příkladem toho, co vše dokáže dedikovaný občan. Setkala se s tématem, které u nás bylo zcela neznámé, a jako zakladatelka projektu cochem.cz neúnavně objížděla ČR a postupně rozšířila povědomí o tzv. cochemské praxi.

Cílem je naučit rodiče v (zejména rozvodových) sporech nesoustředit se na vzájemné rozpory a jednat v nejlepším zájmu společného dítěte. Cochemská praxe vznikla u okresního soudu v německém městě Cochem, odtud tedy název tohoto přístupu. Postupně se zrodila na základě dobrovolnosti, kdy se sami odborníci v opatrovnickém řízení (soudci, advokáti, OSPOD, soudní znalci, mediátoři) dohodli, že budou postupovat jinak, než bylo do té doby běžné - a sice tak, aby byl skutečně chráněn a hájen zájem dítěte.

Spolek Cochem.cz vznikl na začátku roku 2015 a od té doby velmi zásadně přispěl k rozšíření povědomí o tomto způsobu interdisciplinární spolupráce. Výhodou byla schopnost M. Novákové pustit se do úzké spolupráce se státními organizacemi - Úřad mezinárodněprávní ochrany dětí realizoval v rámci projektu přeshraniční spolupráce projekt, který se Cochemskou praxí a její aplikací zabýval a Markéta Nováková se také aktivně podílela. Na Cochemskou praxi také upozorňuje kampaň nadace Naše dítě, na které také spolupracovala (Myslete na děti, www.mysletenadeti.cz). - Tato kampaň je především zaměřená na rodiče, kteří se rozvádí nebo rozchází s cílem upozornit na to, že jejich děti prožívají opravdu těžké období, a jak jim mohou pomoci toto období přestát.

Hlavním důvodem pro nominaci je to, že paní Nováková neměla žádný osobní zájem na daném tématu. Setkala se s ním čistě občansky. Dala ale po několik let veškerý svůj volný čas do jeho prosazení, a ukázala tak, jak velkou sílu má osobní angažovanost jednotlivce a jak významnou pomocí může být takový občan pro rozšíření dobré praxe do státní správy.

16. Plk. v. v. Tichomir Mirkovič, IM – o stát v oblasti výchovy

Navrhovatelé: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Radovan Vích, Pavel Žáček

Osvojili: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Radovan Vích, Pavel Žáček

Plk. v. v. Tichomir Mirkovič se oficiálně/podle rodného listu narodil 9. prosince 1928 v Dubačku ve východní Bosně (bývalá Jugoslávie), neoficiálně se však narodil o dva roky dříve na Prachaticku. Nový rodný list mu byl vydán místním popem z toho důvodu, aby kvůli nízkému věku nebyl vzat Ustašovci jako rukojmí. Pochází ze smíšeného manželství (srbský otec a česká matka). Je nejstarší ze 6 sourozenců, národnosti srbské. Od svých dvou let žil ve východní Bosně (bývalá Jugoslávie). Je účastníkem jugoslávské partyzánské války – příslušníkem 8. černohorské brigády. Plnil funkci spojky s 1. československou brigádou Jana Žižky z Trocnova, v bojích byl třikrát zraněn.

Jeho otec byl při útoku nacistické armády na Jugoslávii těžce zraněn a záhy zemřel. Plk. v. v. Tichomir Mirkovič se ve věku pouhých 15 let přihlásil k partyzánům v městečku Miliči a s nimi pak bojoval v pohoří Romanija a při útocích na města Kladaň a Olovo. Za války byl raněn střepinou granátu, ale po zotavení se opět zapojil do bojů. Dne 11. listopadu 1942 byl zajat a až do 8. října 1944 internován. Po osvobození zajateckého tábora národně osvobozenými jednotkami vstoupil do Titovy partyzánské armády, byl příslušníkem 1. proletářské divize v Jugoslávii, s níž se zúčastnil osvobozování Bělehradu.

Konec války zastihl plk. v. v. Tichomira Mirkoviče ve Slovinsku u rakouských hranic. Po skončení války ještě rok sloužil u partyzánů. Po demobilizaci mu byla nabídnuta možnost vyučit se řemeslu v tehdejší Československu. V roce 1946 přijel spolu se 2823 mladými

Jugoslávci do Československa na učení, aby pomohli po vyučení se řemeslům budovat válkou poničenou Jugoslávii. Přes 2750 učedníků se po vyučení vrátilo domů, plk. v. v. Tichomir Mirkovič je jedním z těch, kteří se rozhodli zůstat a od 26. června 1946 žije trvale v Československu, resp. České republice.

V tehdejší Československu se (u podniku TOS Hostivař) vyučil černému řemeslu a absolvoval dělnickou přípravku pro studium na vysoké škole.

Vysokoškolská studia ukončil v roce 1954 na Vysoké škole politických a hospodářských věd v Praze. V 50. letech byl však ze školy podmíněně vyloučen v souvislosti s politickou roztržkou s tehdejší Titovou Jugoslávií.

Do prvního zaměstnání nastoupil na katedru přírodních věd v Kateřinské ulici v Praze. Odtud byl z politických důvodů odvolán. Po vystřídání několika různých zaměstnání nastoupil do podniku Restaurace a jídelny v Praze 10 jako vedoucí kontrolního a inventurního oddělení, odkud byl opět v roce 1969 odvolán pro ztrátu důvěry a politickou nespolehlivost. Do roku 1989 pracoval v dělnické profesi ve skladu a poté odešel do důchodu.

V roce 1968 byl za vlastenecké postoje propuštěn z práce a na protest vystoupil ze Svazu protifašistických bojovníků. Vydal knihu „*Mé neblahé dětství a válka*“. V současnosti zastává funkci místopředsedy Československé obce legionářské.

Plk. v. v. Tichomir Mirkovič je válečným veteránem, zasloužilým členem odboje proti národnímu útlaku a bojovníkem proti fašismu. Po celou dobu svého členství v ČsOL úspěšně plnil uložené úkoly a povinnosti a vzorně reprezentoval ČsOL na veřejnosti. Byl dlouholetým předsedou Jednoty ČsOL PRAHA-2. Při svém působení, jako předseda jednoty byl vždy spravedlivý, obětavý, příkladný, cílevědomý a pracovitý. Je čestným občanem Prahy 2.

Plk. v. v. Tichomir Mirkovič v okruhu své působnosti pravidelně objasňuje význam legionářských tradic a naší slavné národní historie občanské veřejnosti. Na nejvyšší státní úrovni se pravidelně zúčastňuje slavnostních shromáždění a pietních aktů. Za dobu svého působení v ČsOL získal bohaté životní zkušenosti, které předává mladé nastupující generaci pokračovatelů legionářských tradic. Při svém působení na veřejnost a mládež klade důraz na upevňování hrdosti na novodobé vojenské tradice, na obranu svobody, rozvoj demokracie a připravenost občanů k obraně vlasti.

17. Jaroslav Čvančara – o stát v oblasti vědy, kultury a výchovy

Navrhovatelé: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Píkal, Radovan Vích, Pavel Žáček

Osvojlil: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Píkal, Radovan Vích, Pavel Žáček

Jaroslav Čvančara se narodil 20. listopadu 1948 v Praze v rodině průkopníků české kinematografie, jejíž unikátní filmový a fotografický archiv byl z velké části

zabaven nacisty. Jeho nejbližší příbuzní byli v letech okupace zapojeni v protinacistickém odboji (někteří z nich dokonce popraveni). Pronásledování a útlaku se rodina nevyhnula ani po únoru 1948. Tyto skutečnosti nemohly Jaroslava Čvančara neovlivnit. O historii, zejména pak o moderní dějiny Československa se zaměřením na protinacistický odboj v letech okupace se zajímal již od mládí a tato záliba se v dalších letech stále více prohlubovala. Během více než půlstoletí trvající intenzivní badatelské činnosti nashromáždil desetitisíce fotografií a filmů (mnohdy naprosto unikátních), obrovské množství dokumentárního materiálu i jinde nedostupných biografických údajů. Po listopadu 1989 pokračoval v intenzivním studiu do té doby mnohdy utajovaných archivních dokumentů, jimiž doplňoval informace z předešlého výzkumu, jenž byl založen zejména na kontaktech s tisícovkami pamětníků. Právě jejich unikátní a neopakovatelné svědectví bylo díky jemu uchováno až do dnešních dnů.

Jaroslav Čvančara výsledky své badatelské práce představil široké veřejnosti v mnoha odborných člancích, zejména však v mimořádných a nikým jiným nepřekonaných monografiích, mezi které patří především monumentální třísvazkové dílo „Někomu život a někomu smrt“, dále rozsáhlá barevná publikace „Heydrich“ nebo jeho zatím kniha „Operace ANTHROPOID“. Stál rovněž u zrodu mimořádného dvačtyřicetidílného televizního seriálu „Heydrich – konečné řešení“, stejně jako u vzniku mnoha dalších dokumentárních filmů a rozhlasových pořadů. V roce 2009 se kromě toho zapojil do vybudování Památníků Operaci ANTHROPOID v Praze 8 a o dva roky později měl mimořádnou zásluhu na odhalení památníku 294 hrdinům, kteří spolupracovali s výsadkem ANTHROPOID (a jejich rodinným příslušníkům) a byli zavražděni v koncentračním táboře Mauthausen.

Jaroslav Čvančara patří mezi nejvýraznější osobnosti české historické obce a svou prací přiblížil a dosud přibližuje české veřejnosti osudy tisíců mimořádných hrdinů. V mnoha případech byla památka těchto mimořádných osobností až do dnešních dnů uchována jen díky jeho mimořádně záslužné práci. I proto si ocenění státním vyznamenáním Medailí Za zásluhy I. třídy bezesporu zaslouží.

18. Jaroslav Ulrich – o územně samosprávný celek v oblasti kultury

Navrhovatel: Václav Valerián Kýzl

Osvožil: Stanislav Berkovec

Jmenovaný je i ve svých 92. letech velice aktivní. Je to osobnost, která je více než 70 let neodmyslitelně aktivně spjata s kulturním a společenským děním v našem regionu – na Slánsku a Kladensku.

Je neúnavným pořadatelem kulturních akcí v Pozdni. Například tradičních Šibřinek - jako rodák se podílí na jejich pořádání již od svých 19. let a samostatně je připravoval celých 72 let. V letošním roce to byly již 92. s nepřerušenu kontinuitou.

V národním podniku Bateria Slaný pracoval od roku 1953 jako vedoucí personálního oddělení a i zde velice aktivně pracoval na poli kulturním. Založil zde estrádní soubor, který vystupoval nejen na podnikových vystoupeních, ale byl

známý i v okolních vesnicích regionů Slaného a Kladna. Jaroslav Ulrich byl i zakladatelem Osvětové besedy v rodné Pozdni. Součástí této organizace byl i Hudebně dramatický a estrádní soubor, který se pravidelně účastnil soutěží takovýchto souborů a mnohokrát v nich zvítězil. Osvětová beseda však byla i aktivní při rozvoji a zvelebení obce Pozdně. Příkladem je vybudování pozdeňského parku - hlavním iniciátorem myšlenky byl Jaroslav Ulrich. Souborem prošlo zhruba 60 členů a do dnešních dob se tento soubor aktivně zúčastňuje oslav v okolí. Za zmínku stojí i to, že pan Jaroslav provozoval i velice úspěšné obecní kino. To pravidelně vítězilo v soutěžích kin nejen v rámci okresu, ale i kraje

Významným počinem pana Ulricha bylo pokračování v činnosti Spolku divadelních ochotníků v Pozdni, který byl činný již od roku 1903. Jaroslav Ulrich navázal na slavnou éru Spolku, byl aktivním členem a později i režisérem divadelních představení. Později se stal spolek součástí Tělocvičné jednoty Sokol v Pozdni. Byl i sám Sokolem a myšlenky Tyrše propaguje celý život.

V sedmdesátých letech spolupracoval pan Ulrich i s českou televizí a podílel se na oblíbených programech " Na Vlachovce" Josefa Zímy. Sám je i autorem zhruba 50. písniček, které se hrají na všech oslavách, nejen v Pozdni, ale i v širokém okolí. Některým obcím - jako je například obec Zichovec a Královice - složil dokonce hymnu, která se hraje při významných událostech těchto obcí.

I v současné době je velice aktivní, dále skládá další a další písničky, je spolupořadatelem srazu rodáků, v letošním roce připravuje již jeho 12. konání. Znamé jsou i pravidelně konané " Máje ", kterých se aktivně účastní. Svým pozitivním přístupem k životu je příkladem pro mladou generaci. Je držitelem mnoha ocenění a čestným občanem několika obcí.

Ve svém věku se zajímá o politické dění nejen v obci, má přehled o všem, co se děje i v současné politice České republiky. Byl aktivním propagátorem volby prezidenta a měl velkou radost z vítězství pana Miloše Zemana. Pan Jaroslav Ulrich je příkladem toho, jak má člověk aktivně prožít život a i ve stáří mít radost ze všeho pozitivního co se děje v republice, ale i ve světě. Jak sám říká: „ Ač jsem byl vedoucí personálního oddělení, nikdy jsem ani v koutku duše nepřemýšlel o tom, že bych měl vstoupit do KSČ a můžete mi věřit, že odmítání vstupu nebylo jednoduché, obzvlášť na funkci, kterou jsem vykonával. Jako Sokol a věřící, mi svědomí nedovolilo, abych se touto myšlenkou zabýval.“

Pan Ulrich je stálým dopisovatelem do regionálního tisku, pravidelně se jeho rozsáhlé příspěvky objevují ve Slánských, Mšeckých a Strašeckých listech.

Závěrem lze dodat, že pan Jaroslav Ulrich by si vyznamenání od pana prezidenta zasloužil, neboť ovlivnil životy nejen svých spolupracovníků, ale i členů jeho souborů. Svými písněmi a pozitivním přístupem k životu rozdává radost lidem všech věkových kategorií. I teď, v této nelehké době Korona viru, je aktivní a podle svých možností pomáhá.

V roce 2018 byla o něm vydána i rozsáhlá kniha jeho vzpomínek, s podtitulem „Osobnosti regionu“.

19. PhDr. Vladimír Kučera (3. 4. 1947 – 4. 7. 2019) – v oblasti kultury, umění a výchovy, In memoriam

Navrhovatel: Ing. Věra Kovářová

Osvojila: Věra Kovářová

Za přínos k rozvoji občanské společnosti v oblasti československé a české historie.

Vladimír Kučera byl český novinář, publicista, scenárista, v posledních letech života známý zejména jako moderátor televizního pořadu Historie.cs. V roce 1974 absolvoval Fakultu žurnalistiky Univerzity Karlovy, nemohl se však věnovat své profesi kvůli vyjádření kritického názoru na srpnovou okupaci roku 1968. Nastoupil tak do Ústavu zdravotní výchovy Praha, kde pracoval do konce roku 1989. Publikovat mohl pouze externě pod pseudonymem.

V roce 1990 nastoupil do deníku Práce, poté v roce 1992 spoluzakládal deník Prostor, po jeho konci působil v Lidové demokracii a Večerní Praze. V roce 1998 odešel na volnou nohu. Od roku 2007 se stal spoluautorem a moderátorem pořadu České televize Historie.cs. Moderoval a podílel se také na tvorbě pořadu Politické spektrum, spolupracoval i na řadě dokumentů z cyklů Neznámí hrdinové, Sbohem, Československo, Labyrintem revoluce (o událostech roku 1989), Konečné řešení (o atentátu na R. Heydricha), atd. Psal také texty písní, např. pro Hanu Hegerovou, Petru Černockou či Zdeňka Mertu. Znám je rovněž jako autor námětu k filmu Karla Kachyni Blázni a děvčátka (1989).

Další dosažená ocenění PhDr. Vladimíra Kučery:

Čestná medaile Vojtěcha Náprstka udělovaná Akademií věd ČR za popularizaci vědy (2010)

Cena Václava Havla za přínos občanské společnosti od Českého filmového a televizního svazu a města Beroun spolu s Čestmírem Fraňkem a Marií Šedivou-Koldinskou za pořad Historie.cs. (2012)

20. Doc. MUDr. Vilma Marešová, CSc. – v oblasti vědy

Navrhovatelka: Věra Kovářová

Osvojila: Věra Kovářová

Za celoživotní přínos v oblasti epidemiologie a potírání infekčních nemocí.

Doc. MUDr. Vilma Marešová, CSc. je emeritní přednostkou I. infekční kliniky 2. LF UK Nemocnice Na Bulovce v Praze a bývalou vedoucí Katedry infekčních nemocí Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (IPVZ). Je přezdívána „První dámou české infekce“. Vzdělávala naprostou většinu dnešních lékařů imunologů a epidemiologů, kteří se starají o nemocné s COVID-19.

Docentka Marešová v roce 1963 ukončila studium LF UPJŠ Košice a v roce 1967 studia na FDL (2. LF) UK Praha. V roce 1971 získala atestaci 1. stupně z pediatrie, v roce 1975 atestaci 2. stupně z pediatrie, o čtyři roky později atestaci z přenosných nemocí. V roce 1984 se stala kandidátkou lékařských věd na FDL UK Praha a v

roce 1987 byla jmenována docentkou infekčního lékařství na FDL UK Praha. V roce 1967 nastoupila jako sekundární lékařka do OÚNZ Dolný Kubín, NsP Trstená, poté na OÚNZ Kladno, NsP Slaný. V letech 1968 - 1979 působila jako sekundární lékařka (infekční klinika a dětské oddělení) v Nemocnici na Bulovce, v letech 1979 - 1987 jako odborná asistentka a docentka na I. infekční klinice FDL UK Praha, poté dva roky jako přednostka Kliniky dětských infekčních nemocí DFN Brno a docentka LF UJEP (MU). V letech 1989 - 1991 byla přednostkou a docentkou 1. LF UK Praha na III. infekční klinice, v letech 1994 - 2011 působila jako přednostka a docentka I. infekční kliniky UK 2. LF. Od roku 1991 do současnosti pracuje v IPVZ, kde od roku 1997 do konce března 2018 zastávala pozici vedoucí Katedry infekčních

21. Richard Vyškovský (13. 7. 1929 – 1. 8. 2019) – v oblasti techniky, kultury a výchovy, In memoriam

Navrhovatelka: Věra Kovářová

Osvojila: Věra Kovářová

Za přínos k celoživotní práci pro technický rozvoj mládeže.

Richard Vyškovský byl český architekt. Znám byl především jako autor papírových modelů, které vycházejí od roku 1969 v časopisu ABC. Mezi modely, které Vyškovský za půl století vytvořil, jsou památky, auta, lodě, letadla, pohyblivé stroje, figurky i panoramata. Soubory jeho děl byly vydány i knižně.

Narodil se v roce 1929 ve Vídni v české rodině. Kvůli českému původu nemohl během války dochodit základní školu, a proto v roce 1942 přesídlil do Prahy. Pokračoval ve studiu na střední průmyslové škole stavební a poté studoval architekturu na ČVUT v Praze. Specializoval se na historickou architekturu. Formálně studia nedokončil kvůli zatčení Státní bezpečností, která ho podezírala, že věděl o plánované emigraci jednoho známého. Ve vazbě v Bartolomějské ulici a na Karlově náměstí v Praze strávil půl roku. Už během studií pracoval v oddělení rekonstrukcí ve Stavoprojektu a po skončení školy působil několik let jako projektant ve Státním ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů (SÚRPMO). Pracovní kariéru mu přerušilo další vězení – spolu s několika kolegy byl obžalován kvůli údajně předraženým soukromým zakázkám, které architekti legálně dělali pod hlavičkou svazu výtvarných umělců. Po dvou letech byli všichni zproštěni viny v plném rozsahu. Do SÚRPMO se mohl vrátit až v roce 1968. Pracoval mimo jiné také jako architekt pro reklamní a krátké filmy, podílel se na ilustracích pro časopis Dikobraz.

22. Doc. RNDr. Jan Konvalinka, CSc. – v oblasti vědy

Navrhovatel: Petr Gazdík

Osvojil: Petr Gazdík

V současné době zastává funkci prorektora pro vědeckou činnost na Karlově univerzitě. Je členem Katedry biochemie na Přírodovědecké fakultě UK, kde přednáší biochemii a molekulární biologii. Soustředí se zejména na výzkum proteinů viru HIV a dále na výzkum neuropeptidas a nádorových antigenů prostaty. Je autorem více než 130 původních vědeckých prací v mezinárodních časopisech.

Za svou vědeckou činnost získal řadu ocenění. Je též členem Učené společnosti ČR a nositelem ceny za biochemii za r. 1997 a Ceny ministryně zdravotnictví ČR za r. 2003. Rovněž je garantem vědecké rady oboru chemie Nadačního fondu Neuron.

V době koronavirové krize aktivně pomáhal se zapojením akademických pracovišť do testování na nemoc Covid-19.

23. Miroslav Adámek – v oblasti sportu

Navrhovatel: Robert Králíček

Osvojlil: Robert Králíček

Miroslav Adámek se narodil 18. 8. 1939, celý život prožil v Pražských Modřanech. Jeho jméno je v automobilové branži IKONOU, hlavně v závodech do vrchu a na okruzích. Je držitelem titulu „Zasloužilý mistr sportu“, je držitelem Zlatého volantu a Zlaté závodnické spony.

Jeho závodní kariéra byla odstartována v roce 1969 s vozem NSU a hned to byly stupně vítězů. V osmdesátých letech měl v závodech Interserie přezdívku „Rudý ďábel“. Byl to jediný jezdec z východního bloku, který porážel ty nejlepší jezdce Evropy. Významně se zapsal do historie automobilového sportu a propagaci naší země v zahraničí.

24. Ing. Luděk Maděra – o stát

Navrhovatel: Lukáš Černožorský

Osvojlil: Lukáš Černožorský

Pan Luděk Maděra se celý svůj profesní život věnoval informačním technologiím. Veřejně známou osobou nejen zlínského regionu se stal až poté, co začal neúnavně usilovat o dodržování zákona 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím („informační zákon“). Pan Maděra je v České republice průkopníkem v oblasti boje za informace a během svého dlouholetého úsilí se musí potýkat s arogancí úřadů i osobními útoky včetně veřejné dehonestace svojí osoby. V mnoha případech mu byla žádost o informace několikrát po sobě zamítnuta i přesto, že na ni podle litery zákon má jako občan právo. Byl proto nucen se v této věci obrátit na soudy. Cílem pana Maděry není šikana úřadů, jak je mu často neprávem přisuzováno, nýbrž dodržování tohoto zákona u všech subjektů bez výjimek. Za příběhem tohoto občanského aktivisty stojí osobní zkušenost týkající se podezřelých zakázek ve státní správě.

Od 1. února 1999 byl na radnici ve Zlíně zaměstnán jako vedoucí oddělení informačních systémů. Během svého působení narazil na podezřelé zakázky v oblasti IT, a když se jako vedoucí snažil o nápravu, dostal nakonec koncem srpna 2000 výpověď na hodinu a jeho

působení na zlínské radnici bylo tímto ukončeno. Tato zkušenost ho ale přesvědčila o důležité kontrolní roli veřejnosti, a tak začal jeho boj o informace se zlínskou radnicí a dalšími úřady.

Stojí již za dvěma zásadními judikáty Nejvyššího správního soudu, týkající se povinnosti úřadů poskytovat veřejnosti informace o platech a odměnách svých úředníků. První ze zmiňovaných judikátů byl vydán již v květnu 2011 (5 As 57/2010

– mimořádné odměny vedoucí oddělení Magistrátu města Zlín), druhý pak v říjnu 2014 (8 As 55/2012 – odměna ředitele základní školy Lhota u Vsetína).

Dále pak v roce 2015 požádal prezidentskou kancelář podle zákona o svobodném přístupu k informacím o sdělení výše hrubých příjmů kancléře Vratislava Mynáře, tehdejšího šéfa protokolu Jindřicha Forejta a mluvčího Jiřího Ovčáčka za roky 2013 a 2014. Hrad mu požadované informace poslal až po 19 měsících od žádosti a krátce před tím, než se měl věci zabývat soud.

Maděra zjistil, že se v případě Kanceláře prezidenta jedná o běžnou praxi, kdy se spoléhají na to, že žadatelé se po odmítnutí žádostí nebudou dále angažovat a až v případě hrozby soudního řízení byli ochotni tyto informace poskytnout. Zažaloval proto prezidentskou kancelář o takzvané zadostiučinění za dobu, kdy mu údaje nedala. Důvodem byla snaha upozornit na arogantní jednání, kdy si úředníci vykládali zákon po svém s tím, že pro ně neplatí rovnost před zákonem. Soud rozhodl, že kvůli obstrukcím při poskytování informací o výši platů spolupracovníka prezidenta Miloše Zeman má stát, respektive ministerstvo financí zaplatit 47 tisíc korun a navíc uhradit náklady řízení 26 tisíc korun. Při svém rozhodnutí vyšel z verdiktu Nejvyššího soudu, který již dříve řekl, že nemateriální újma za nemožnost domoci se správného úředního postupu se dá vyčíslit penězi.

Nutno podotknout, že na všechny právní spory ohledně práva na informace využívá pan Maděra své vlastní finance. Pokud jde o vymožené finanční prostředky jako odškodné, tak všechny tyto finance daroval na veřejně prospěšné účely a je schopen to doložit.

25. Tomáš Kapler – v oblasti techniky

Navrhovatel: Vojtěch Pikal

Osvojil: Vojtěch Pikal

Tomáš Kapler reagoval ihned proaktivně v začátcích krizové situace s pandemií Covid-19 v ČR a vytvořil a řídí tým desítek odborníků – biomedicínských inženýrů, doktorů a výrobců - kteří dohromady dokázali během několika málo týdnů navrhnout, otestovat, ověřit a zahájit výrobu pokročilých plicních ventilátorů CoroVent, které mohou zachránit život tisícům nejvíce ohrožených pacientů s koronavirem na jednotkách intenzivní péče po celém světě.

CoroVent – Plicní ventilátor pro pacienty s COVID-19 SARS-CoV-2

26. Doc. Marián Hajdúch, Ph.D. – v oblasti vědy

Navrhovatel: Vojtěch Pikal

Osvojil: Vojtěch Pikal

Navrhují tímto pana Mariána Hajducha na státní vyznamenání za zásluhy během epidemiologické krize Covid-19.

Vedoucí Ústavu molekulární a translační medicínu při Lékařské fakultě Univerzity Palackého. ÚMTM jako první pracoviště masově testující nový koronavirus – tzv. vysokokapacitní robotizované testy. ÚMTM byl pověřen koordinací laboratoří připravujících plošné testování populace v rámci projektu tzv. chytré karantény.

V současné době je zakladatelem aplikace, díky které bude možné přímo v odběrových stanech vyplnit žádanku a odesílat vzorky do laboratoří, které v tomto systému budou moci zadat výsledky a rovnou je odeslat pacientovi, ale i hygienické stanici a dalším zainteresovaným subjektům. To znamená, že všichni získají informace mnohem dříve. Administrativa spojená s testováním zahrnující příjem vzorku, vydání výsledku a povinná hlášení, je totiž jedním z úzkých míst v procesu.

Doktor Marián Hajdich je vědec a zdravotník zabývající se převážně molekulární a translační medicínou (onkologie a infekční choroby), má dlouhodobé zkušenosti s řízením projektů, činnosti v oblasti výzkumu, vývoje a technologií, včetně výstavby a správy velkých výzkumných infrastruktur. Je zakládající ředitel Ústavu molekulární a translační medicíny Univerzity Palackého v Olomouci. Byl zapojen do 19 klinických studií jako hlavní řešitel, vyšetřovatel nebo vedoucí klinického pracoviště, aktivně se podílel na výzkumu anebo řízení více jak 50 národních a mezinárodních projektů, založil Cancer Research Czech Republic jako hlavní charitativní organizaci na podporu výzkumu rakoviny v ČR.

Nastartoval společnosti zaměřené na výrobu molekulární diagnostiky, bioinformatiky a vývoje léčiv, je vedoucím spoluzakladatelem vývoje léčiv s jedním registrovaným lékem na trhu, několika produkty v klinických hodnoceních, 30 diagnostickými produkty in vitro na trhu, několika certifikovanými CE IVD. Bývalý předseda představenstva národního ředitele a současný český národní ředitel pro evropskou infrastrukturu translační medicíny (EATRIS-ERIC). Podílel se na vytvoření národní sítě pro personalizovanou medicínu a politiky v oblasti léčby rakoviny.

27. Prof. Ing. Karel Roubík, Ph.D. – v oblasti vědy a techniky

Navrhovatel: Tomáš Kapler

Osvožil: Vojtěch Pikal

Klíčová osobnost projektu CoroVent a vynálezce prof. Ing. Karel Roubík, Ph.D.

Na základě dlouholeté výzkumné práce prof. Karla Roubíka z Fakulty biomedicínského inženýrství ČVUT a jeho týmu vzniklo unikátní chráněné řešení plicní ventilace navržené pro léčení nemoci COVID19. Ve spolupráci s partnery z COVID19CZ byl na základě tohoto řešení připraven plicní ventilátor CoroVent.

Na prvních 250 kusů se složili lidé a firmy ve veřejné sbírce a přístroje budou distribuovány nemocnicím v České republice.

V sobotu 4. dubna 2020 byla podepsána dočasná licence, která umožňuje nabízet celý koncept jako open source, resp. open hardware. To znamená, že veškerá dokumentace, výkresy a kódy, je k volně dispozici obdobně expertně složeným týmům inženýrů, doktorů a zástupců vlád v jednotlivých zemích, tedy jejich výrobu

bude moci zahájit velmi rychle jakákoliv společnost na světě s dostatečnými znalostmi z oblasti pneumatického vedení a elektroniky. O plicní ventilátor CoroVent projevila zájem OSN a další partneři.

28. Alena Votavová – o územně samosprávný celek a bezpečnost občanů

Navrhovatel: Petr Třešňák

Osvojit: Petr Třešňák

Paní Alena Votavová hned po studiích založila obecně prospěšnou společnost Hospic Sv. Jiří, a celý svůj profesní život tak zasvětila péči o nevléčitelně nemocné. Již před tím pracovala pro Diecézní charitu Plzeň na projektech pro město Cheb, především s osobami bez domova a drogově závislými. Právě po osobní zkušenosti s péčí o nevléčitelně nemocné příbuzné se spojila s MUDr. Jánem Cabadajem a farářem Petrem Hruškou a společnými silami pracovali na vzniku mobilního hospice v Chebu, který založili v roce 2014. V roce 2016 se služby hospice podařilo rozšířit i na Tachovsko.

Doposud se Hospicu podařilo pomoci už stovkám lidí a daří se poskytovat péči od Aše přes Cheb po Mariánské Lázně a v Plzeňském kraji od Plané přes Tachov po Stříbro.

V roce 2019 pomáhala při založení nadačního fondu Světlo naděje, který byl založen k účelu užitečnému společensky, zejména: pomoc osobám v akutní osobní nouzi, kterou si samy nezavinily, pomoc při řešení sociálních a zdravotních problémů, pomoc při financování ozdravných pobytů dětí, pomoc při financování speciálních edukačních, kompenzačních, zdravotních a rehabilitačních pomůcek.

V roce 2020 spolu koordinovala distribuci ochranných prostředků (šitých roušek, ochranných štítů) pro subjekty na Chebsku, kdy podporovala KKN Cheb, Diecézní Charitu Plzeň - středisko Cheb, KOTEC o. p. s., Městský úřad Cheb, chebské lékárny, lékaře, domovy pro seniory a další sociální a zdravotní služby a občany města.

29. Jiří Outrata – o územně samosprávný celek a bezpečnost státu

Navrhovatel: Petr Třešňák

Osvojit: Petr Třešňák

Pan Jiří Outrata začátkem března 2020 utlumil svou živnost a veškerou přístrojovou techniku své firmy začal využívat na výrobu ochranných pomůcek.

Konkrétně na několika tiskárnách Prusa3D vyrobil a distribuoval stovky ochranných pomůcek bezpečnostním sborům, jednotkám IZS, sociálním službám, lékařům a velkým nemocnicím, včetně např. FN Plzeň. Veškerou výrobu i distribuci dělal zcela nezištně a bez nároku na honorář, či odměnu.

Pomohl tak překonat akutní nedostatek ochranných pomůcek v souvislosti krizí koronaviru a umožnil nemocnicím, sociálním službám i policistům v Plzeňském a Karlovarském kraji vykonávat službu s mnohem menším rizikem nakažení koronavirem Covid19.

30. Prof. MUDr. Miloš Táborský PhD. FESC MBA – v oblasti vědy

Navrhovatel: Petr Venhoda, Karel Rais

Osvojl: Petr Venhoda, Karel Rais

Medicínu absolvoval v roce 1986 na Fakultě všeobecného lékařství Univerzity Karlovy. Od roku 1989 pracoval v Nemocnici Na Homolce a postgraduálně studoval na Univerzitě v Münsteru (Německo). Působil na srdečním centru v Lipsku (Německo). Disertační práci na téma „Biventrikulární stimulace u nemocných s pokročilým srdečním selháním“ obhájil na I. LF UK Praha v roce 2001. Docentem vnitřního lékařství byl jmenován v roce 2006 na LF MU Brno.

Od roku 2001 do roku 2006 byl předsedou Pracovní skupiny arytmie a trvalé kardiostimulace České kardiologické společnosti. Člen výboru České kardiologické společnosti. Je členem Deutsche Kardiologische Gesellschaft (Německo) a Cardiac Electrophysiology Society (USA).

Dne 2. listopadu 2011 bylo s Milošem Táborským zahájeno řízení ke jmenování profesorem na lékařské fakultě univerzity Palackého v Olomouci. Dne 11. června 2013 byl Miloš Táborský na návrh Vědecké rady Univerzity Palackého v Olomouci, podle § 73 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, jmenován Prezidentem republiky Milošem Zemanem, profesorem. Od 24. května 2015 je předsedou České kardiologické společnosti.

Profesor Táborský je kapacitou ve svém oboru a pomáhá výkonem své profese zachraňovat životy a zdraví občanů ČR

31. Johanna Nejedlová – v oblasti výchovy

Navrhovatel: Jan Pošvář

Osvojl: Jan Pošvář

Johanna Nejedlová se již jako malá setkala s nevhodným chováním a postupně si začala všimnout, že sexuální obtěžování se týká velkého množství žen, a také mužů. Proto se rozhodla s kamarádkami založit organizaci Konsent a s kampaní Respekt je sexy vzdělávají personál klubů a barů. Zaměřují se na to, jak poznat sexuální obtěžování a obětem pomoci. Společnost Konsent má za cíl změnit pohled české společnosti na znásilnění, sexuální násilí a obtěžování a chtějí, aby se všichni mohli cítit bezpečně. V online prostoru, na party i v posteli.